

NASREDDİN HOCA'DAN FIKRALAR

Derleyen :
M. Sabri KOZ

Nasreddin Hoca'dan Fıkralar / M. Sabri KOZ

Dizgi : Erenler Matbaası

Baskı : Eren Basımevi

Kapak düzeni : Sayit SANDAŞ

İç resimler : Gönül ŞEN

Kapak baskısı : Ahenk Matbaası

İsteme Adresi :

M. Sabri KOZ

P.K. 147 Sirkeci — İSTANBUL

NASREDDİN HOCA ÜSTÜNE

Nasreddin Hoca, Türk dilinin konuşulduğu bütün ülkelerde, Türklerin ilişkide bulunduğu bütün uluslarda, hemen hemen dünyanın her yerinde adı bilinen, fıkraları ağızdan ağıza dolaşan, hayatı ve kişiliği efsaneleşmiş bir halk bilgesidir. Bu halk bilgesi sözünün altını bir iyice çizmek gerek... Her ulusun, tarihi boyunca ancak birkaç tane yetiştirebildiği insanlardır halk bilgelere. Bunlar bir yandan kendi uluslarının, bir yandan da bütün dünya uluslarının ağız, dili ve düşünce anıtlarıdır. Söyledikleri her söz yaşadıkları çağlarda olduğu gibi sonraki çağlarda da geçerli olmakta, değerini korumaktadır. İşte bizim Nasreddin Hoca'mız da böyle birisidir.

Bilim adamları onun 13. yüzyılda yaşadığını kabul ederler. Hatta bazı ipuçlarını değerlendiren bilginler onun 1208 — 1284 yılları arasında yaşadığını da ileri sürmektedirler. Bu yüzyıl Anadolu'nun en karışık en sıkıntılı olduğu bir yüzyıldır. Selçuklu devleti parçalanmış, küçük devletçikler halinde varlığını sürdürüyor. Bir yandan dıştan gelen baskı ve yağmalar bir yandan iç

karişikliklar; eski devlet ve toplum düzeninin bozulup parçalanmasına, yer yer birer devletçik görünümünde olan beyliklerin doğmasına yol açıyor. Hocamızın fıkralarında bu bozukluğun, karmaşıklığın izlerine rastlamak mümkün. Rüşvet yiyen kadılar, zalim beyler, birbirine güveni kalmamış halk kitleleri... Bütün bunlar bugün bize birer masalmış gibi gelebilir. Ama ben kabulediyorum ki Nasreddin Hoca bir masal eri, bir efsane kahramanı değildir. O, yukarıda dar bir çerçeveye anlatmaya çalıştığım 13. yüzyıl Anadolu ortamında yetişmiş, bizim olan, bizden olan biridir... Böyle olmasaydı biz onu 7 yüzyıldır içimizde yaşatmazdık, bütün dünya da onu benimsemez, sevmezdi.

Nasreddin Hoca'nın Sivrihisar'da doğup, Akşehir'de yaşadığı görüşü yaygındır. Bugün onarılmış durumda bulunan türbesi Akşehir'dedir. Son yıllarda Akşehirliiler Hoca'ya, kişiliğine yaraşır biçimde sahip çıkmakta, adına Uluslararası Şenlik ve Yarışmalar düzenlemektedirler.

★★★

Nasreddin Hoca'nın fıkraları yüzyıllar boyunca halk arasında söylenip yayılarak günümüze kadar gelmiştir. Onun fıkraları beş yüzyıl öncesinden kalma elyazması kitaplardan tutun da günümüzde yayınlanan kitaplara kadar yüzlerce araştırmaya, eser ve makaleye konu teşkil etmiştir. Türkçe'nin dışındaki dillerde yayınlanan kitap ve makalelerin sayısı da pek çoktur. Bütün bunlar bir araya toplansa büyükçe bir kitaplık, bir belgelik oluşabilir. Bugün böyle bir çalışma başlamış mıdır, yapılmakta mıdır bilemiyorum. Ama zaman geçirilmeden yapılmasını gönül ister...

Nasreddin Hoca bize bugün bile inceliklerini yitirmemiş, gelecekte de yitirmeyecek pek çok söz ve mizah anıtı bırakmıştır. Bu inceliklerin özünde, yüzyılların birikimiyle olgunlaşmış Türk halk kültürünün özelliklerini bulabiliriz. Ayrıca halkın yaratıcılığı, zekâ ve beğenisinin ulaştığı doruklar da Nasreddin Hoca'nın kişiliği etrafında geniş halkalar oluşturmuştur. Bugün onun adına söylenip yazılmış bulunan fıkraların tümü gerçekten onunla mı ilgilidir? Bunu kesin olarak ifade etmek güçtür. Ama Hoca'nın adına kaydedilmiş bazı fıkraların 15. yüzyıldan başlayarak birçok eski kaynakta yer aldığını belirtmek gerek. Halktan kimselerin vaktiyle sayıları az olan Nasreddin Hoca fıkralarına zaman zaman yenilerini kattıklarını, yüzyıllar boyunca bu yaratma işinin sürüp geldiğini biliyoruz. Böylece ortaya iki Nasreddin Hoca çıkmıştır: Yaşamış Nasreddin Hoca... Yaşayan Nasreddin Hoca... Ben bunun ikisini bir görmeyi yeğliyorum, size böyle sunuyorum. Ama bu küçük derlemeye konuları Hoca ile bazı tarihsel kişiler arasında geçen fıkraları almadım. Bunlar arasında Timur'u anmak gerek. Araştırmalar, Hoca ile Timur'un çağdaş olmadığını gösterdiği için bu fıkralar özellikle kitaba alınmamıştır.

★★★★

Kitabın sonunda, fıkralarda geçen bazı sözcüklerin anlamlarını bulmayı kolaylaştıracak bir küçük sözlük vardır. Ayrıca bir de kaynaklar başlığı altında kimi kitaplar sıralanmıştır. Bunlar Nasreddin Hoca ile ilgili daha önce yayınlanmış belli başlı eserler olup gerektiğinde yararlanmak için konulmuştur.

İÇİNDE BEN DE VARDIM.

Bir gün komşuları Hoca'ya sorarlar :

«Hocam, dün gece sizin evden gürültüler duyduk. Önemli bir şey mi oldu?»

«Yok canım... Benim kaftan merdivenden yuvarlanmıştı da...»

Adamlar üsteler :

«Hocam, kaftan o kadar gürültü çıkarabilir mi?»

Canı sıkılan Hoca :

«Ne uzatıyorsunuz canım, içinde ben de vardım.»

AY GÖZLEMEK...

Hoca gençliğinde bir gün Sivrihisar'a gider. Yolda gezerken birtakım insanları toplu olarak yüksekçe bir yerden gökyüzüne bakarken görür. Yanlarına sokulup ne yaptıklarını sorar... Adamlar da «Ramazan hilâlini görmeye çalışıyoruz,» diye cevap verirler. Bu söz üzerine Hoca şu cevabı verir:

«Allah Allah! Bizim Akşehirliiler bunun araba tekerleği kadarını görürler de bana mısın deyip başlarını bile kaldırıp bakmazlar. Çok garip kimselersiniz doğrusu. Şu kaş kadarcık ayı göreceğiz diye uğraşıp duruyorsunuz.»

BEN ZATEN İNECEKTİM...

Hoca bir gün eşiği ile yolda giderken hayvan ürker ve Hoca'yı sırtından yere düşürür. Çoluk çocuk, kadın erkek toplanırlar başına, alay edip gülmeye başlarlar. Hoca hiç bozuntuya vermez:

«Ne gülüyorsunuz canım, ben zaten inecektim.»

CANIM NEREDE İSTERSE

Hoca'nın canı bir gün zerdali yemek ister. Ne yapsın, bir merdiven alır ve etrafı yüksekçe duvarlarla çevrili bir bahçeye girer. Daha birkaç zerdali yemeden bahçe sahibi suç üstü yakalar onu. «Ne yapıyorsun burada?» diye sıkıştırır.

«Merdiven satıyorum efendi, alıcı mısın?» der Hoca. Adam, «Merdiven burada satılır mı?» diye üstelleyince de «Merdiven benim değil mi? Canım nerede isterse orada satarım.» der ve savuşur oradan Hoca.

EL ELİN EŞEĞİNİ BÖYLE ARAR

Bir gün Akşehir'in sözü geçer, kılıcının her iki yanı da keser güçlü ve zengin bir adamının eşiği kaybolur. Hemen tellallar çarşıya pazara, mahalle aralarına çıkar bağırıp çağırarak ararlar bu önemli kişinin eşiğini. Bu arada Hoca'ya da aramasını söylerler. Hoca bu ...Öyle tepeden inme, düşüncesi alınmadan buyrulan şeylere karşıdır. Ama durumu da idare etmek gerek. Alır başını bahçelere, bostan aralarına gider. Türkü söyler, hayallere dalar, gezinir.

Hoca'yı bu halde görenler dayanamayıp sorarlar:

«Hoca, bu ne hal? Ne yapıyorsun böyle tek başına?»

Esek arıyorum...» der Hoca.

«Hiç böyle gezip dolaşarak, türkü söyleyerek, bağlık bahçelik yerlerde eşek aranır mı?» derler ardından.

Hoca sıkılmıştır, ama yine de bulur bir çaresini: «El, elin eşiğini böyle arar!» diye konuşur.

KARICIĞIM SEN DE...

Hoca'nın kadılık ettiği günlerde biri yanına gelir ve komşusundan şikayetçi olduğunu söyler, derdini anlatır. Adamın cezalandırılmasını istemektedir. Hoca adamı dinler ve :

«Haklısın» diyerek gönderir.

Biraz sonra adamın şikayetçi olduğu komşusu çıkar gelir. O da az önceki komşusundan şikayetçidir. Durdini anlatır, hakkının aranmasını ister.

Hoca onu da dinledikten sonra :

«Haklısın.» diyerek başından savar.

Konuşulanları dinleyen karısı dayanamayarak seslenir Hoca'ya :

«Sen ne biçim kadısın? Birbirlerinden şikayetçi iki adamın ikisi de haklı olur mu?»

Hoca ona da «Karıcığım sen de haklısın.» der.

İÇİNDE GİTMİYİN DE...

Bir gün Hoca'ya şöyle bir soru sorarlar:

«Cenaze götürülürken tabutun neresinde yürümeli? Önünden mi yoksa ardından mı gitmeli? Ya da sağından mı solundan mı gitmek daha sevaptır?»

Hoca hemen yapıştırır cevabını :

«İçinde gitmeyin de neresinde giderseniz gidin.»

UCU DOLANMAZ SARIK...

Bir sabah Hocamız sarığını saracak... Sarar, sarar ama bir türlü ucunu arkaya raslatamaz. Bir kaç kez daha dener, boşuna, olacak gibi değil. Çaresiz kalır işin sonunda, «Bu sarıktan bana hayır yok. Bari götürüp satayım.» diye düşünür, sarığı mezada verir.

Saf bir adam alıcı olur Hoca'nın sarığına. Hoca o kadar kırgındır ki sarığa, adamın yanına yaklaşp kulağına şunları fısıldar:

«Birader sakın bu sarığı alma... Artırmaya girersen üzerinde kalır. Ucu arkaya dolanmaz bir sarıktır bu...»

DÜNYA KAÇ ARŞIN?

Hoca'ya bir gün, şöyle bir soru sorarlar :

«Acaba dünyanın boyu kaç arşındır?»

O sırada yoldan bir cenaze geçiyormuş... Hoca, tabutu göstererek :

«Bu soruyu bana değil, şuna sorun; o bilir. Bakın, ölçüp biçmiş gidiyor.»

BANA NE... SANA NE...

Boşboğazın biri iş olsun diye yaklaşır Hoca'nın yanına :

«Hocam karşı yolda bir tepsi baklava götürüyorlardı.»

«Bana ne?»

«Ama Hocam, sizin eve doğru gidiyorlardı.»

Bu sözün üstüne Hoca, basar boşboğazın yüzüne azarı:

«Sana ne?»

ACEMİ BÜLBÜL BU KADAR ÖTER.

Hoca'nın canı meyve yemek ister. Ve hemen dalar komşusunun bahçesine. Ne bulursa atıştırmaya başlar. Biraz sonra çıkar gelir bahçe sahibi komşu. Bu sırada Hoca ağacın birinin başında atıştırmakla meşguldür meyveleri. Komşu sorar:

«Ne işin var burada?»

«Ben bülbülüm, çıktım ağacın dalına ötüyorum.» der Hoca.

Bu cevap meraklandırır adamı: «Haydi bir öt de görelim.» diye seslenir.

Hoca, ağzını büzerek birtakım sesler çıkarmaya başlar, hiç bozuntuya vermeden. Adamı, Hoca'nın çıkardığı sesleri dinledikçe katıla katıla bir gülme alır ve: «Hiç bülbül böyle öter mi? Bu ne biçim bülbüllük?» diye sorar.

Hoca adamın yumuşadığını görünce lafı yetiştirir; «Acemi bülbül bu kadar öter.» der.

AY ALIP SATMADIM.

Hoca pazar yerinde dolaşırken adamın biri yaklaşıp selâm verir Hoca'ya:

«Hocam, bugün ayın kaç?»

Hoca belki iyi niyetli, belki de muzip olan bu adama:

«Bilmem, bugünlerde hiç ay alıp satmadım.» diye cevap verir.

MÜJDENİN BÖYLESİ...

Hoca çocukken evlerinin ahırını temizlemiş. Bir gün yine temizlik yaparken bir köşeyi biraz fazla kazımış olacak ki ahır duvarından bir delik açılır. Bu delikten başını uzatınca komşunun ahırı görünür. Bakar ki ahır dolusu öküz var. Hemen anasına koşar:

«Ana ana müjdem var... Eskiden kalma, bir ahır dolusu öküz buldum sana.»

DOKUZA DA RAZI...

Hoca'ya rüyasında dokuz akçe vermişler. «On olmazsa almam» derken uyanıvermiş.

Bakmış ki avcu bomboş, akça filan yok. Hemen gözlerini kapayıp avucunu açmış; «Dokuza da razıyım, tek akçeleri verin.» demiş.

DÖVE DÖVE HELVA...

Hoca bir gün Konya'ya gider. Bir helvacı dükkanından içeri girip sormadan başlar tezgahdaki helvadan yemeye. Helvacı sorar:

«Be adam, selamsız, sabahsız, para pul vermeden ne diye başladın helva yemeye?»

Hoca bu sözleri duymamazlıktan gelir, devam eder helvayı atıştırmaya. Helvacı ne yapsın, sille tokat Hoca'yı dövmeye başlar. Bu dayağa da aldırış etmeyen Hoca, fırsat buldukça avuçlaya avuçlaya devam eder helva yemeye. Yedikçe de şöyle der :

«Ne hoş adam şu Konya'lılar! İnsanı hem dövüyorlar, hem de tıka basa helva yediriyorlar.»

DOSTLAR ALIŞ — VERİŞTE GÖRSÜN

Hoca, bir zamanlar pazara çıkar; dokuzunu bir akçe-ye aldığı yumurtaların onunu bir akçeye satarmış...

Ahbapları dayanamayıp sormuşlar :

«A Hoca, bu ne biçim ticaret?»

Hoca sakın sakın vermiş cevabını :

«Maksadım kazanç değil, dostlar alış-verişte görsün.»

YE KÜRKÜM, YE!

Hoca'yı bir ziyafete çağırırlar. Günlük elbiseleriyle gider ziyafet verilen yere. Kimse aldırış etmez; ne yer gösteren olur, ne de buyur eden. Hoca içlenir, evine gidip kürkünü giyer ve tekrar gelir. Ta uzaktan Hoca'yı görenler yol açıp buyur ederler.

Baş köşeye kurulan Hoca kürkünün eteğini sofraya doğru uzatır ve herkesin şaşkın bakışları arasında şu sözleri söyler :

«Ye kürküm, yel!»

DÜNYANIN DENGESİ...

Meraklının biri Hoca'ya bir gün şöyle bir soru sorar:

«Şu dünya ne kadar tuhaf... Sabah oldu mu insanların her biri bir yana gidiyor. Kimi şu yana, kimi bu yana! Neden ola?»

Hoca düşünür, düşünür ve şu cevabı verir:

«Neden olacak? Hepsi bir yana gitse dünyanın dengesi bozulur da ondan.»

MİNARE DEYİNCE...

Hoca gençliğinde bir arkadaşı ile okumak için Konya'ya gitmiş. Arkadaşı biraz cahil, biraz meraklı şöyle demiş Hoca'ya :

«Bu minareleri nasıl yaparlar acaba?»

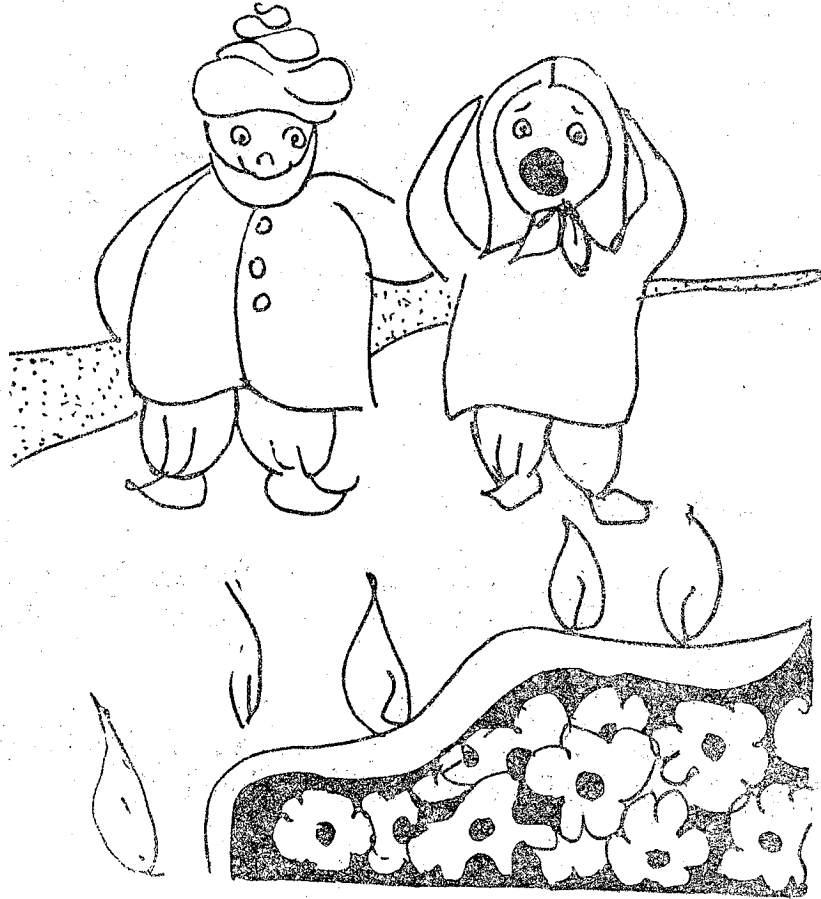
Hoca şöyle bir düşünür, ve «Bilmiyor musun yahu! Kuyunun içini dışına çevirirler minare olur...» der.

YORGAN GİTTİ, KAVGA BİTTİ

Bir gün iki adam, geceyarısı Hoca'nın kapısının önünde kavga ederler. Sesleri duyunca Hoca, kaldırır kafasını dinlemeye koyulur. Karısı :

«Yatmana bak efendi, sana ne.» dediye de dinlete mez.

Hoca kalkar, gecedir serinlikte üşümeyeyim diye sır-

tına yorganı da alır, dışarı çıkar. Şöyle seslenir adamlara: «Yahu nedir bu kavga gürültü? Gece yarısı kapı önlerinde kavga mı olur?»

Adamlardan biri yaklaşıp Hoca'nın sırtından yorganı çekip alır ve kaçırmaya başlar. Öteki de şaşkınlıktan başka bir yana kaçıp gider.

Üzgün ve soğuktan titremekte olan Hoca eve girince karısı sorar :

«Efendi kavganın aslı neymiş?»

Hoca düşünceli düşünceli şöyle cevap verir:

«Ne olacak bizim yorganmış kavganın sebebi. Yorgan gitti, kavga bitti.»

DELİ DEDİKSE...

Hoca bir gün öğütmek için değirmene bir çuval buğday götürür. Sıra beklerken başkalarının çuvallarından fırsat buldukça avuç avuç kendi çuvalına buğday doldurmuş. Değirmenci uzaktan görünce yaklaşıp şöyle demiş :

«Ne yapıyorsun be adam?»

Hoca başını kaldırmış :

«Ben delinin biriyim, ne yaptığımı nerden bileyim?» diye cevap vermiş.

Değirmenci hiç beklemediği bu söz karşısında ikinci bir soru daha sormak zorunda kalmış.

«Peki, deli isen başkalarının çuvalından alacağına kendi çuvalından alıp onlarınkine koysana.»

Hoca bakmış ki iş kötü :

«Deli dedikse, zırdeli değil..» deyivermiş.

BANA GÖRÜNME DE...

Hoca'yı kandırmışlar, bir çirkin kadınla evlendirmişler. İlk gecenin sabahında Hoca çarşıya çıkarken kadın sormuş :

«Efendi, yakınlarınızdan kimlere görüneyim , kimlerden kaçayım?»

Kandırıldığına içi yanan Hoca şu cevabı vermiş :

«Bana görünme de, kime görünürsen görün.»

SESİNİN GÜZELLİĞİ...

Hoca bir gün hamama gider... Bakar ki kimseler yok, atar elini kulağına, bir güzel türkü söyler bağıra bağıra. Hamamda yankılanan ses kulağına hoş gelir Hoca'nın. İçinden, «Benim sesim amma güzelmış de haberim yokmuş.» diye geçirir.

Hamamdan çıkar çıkmaz doğru camiye gider ve öğle vakti de yakın olduğu için başlar temcit okumaya. Hoca'nın bu sesini duyan adamın biri şöylece seslenir yoldan:

«Be adam! Bu çirkin sesinle zamansız temcit okuyup niçin herkesi rahatsız edersin?»

Hoca sesini keser, biraz düşünür ve eliyle şerefeyi göstererek şu karşılığı verir:

«Hayır sahibinin biri buraya bir hamam yaptırmış olsaydı, sen benim sesimin güzelliğini o zaman görürdün.»

KİMİN İÇİ YANIYOR?

Dostlarından biri Hoca'yı evine davet etmiş. Bir süre oturulduktan sonra balla kaymak koymuş Hoca'nın önüne. Bir süre balı, kaymağı ekmekle yiyen Hoca durmadan bal kâsesini de parmağıyla sıyrırmış. Adam :

«Hocam,» demiş «sade bal içini yakar.»

Hoca bu, böyle her sözün altında kalacak cinsten biri mi?

«Vallahi,» demiş «kimin içi yanıyor, orasını Allah bilir.»

KENDİNİ BALIK SANMIŞ...

Birkaç dostu bir gün Hoca'ya Akşehir gölüne balık avlamaya gitmeyi teklif ederler. Israra dayanamayan yumuşak huylu Hocamız kabul eder bu teklifi ve gider onlarla balık avına.

Göl kenarında adamlar balık ağını suya atınca Hoca da balıklama dalar göle. Arkadaşları, «Hoca ne yapıyor-sun?» diye bağırırlar. O da başını sudan çıkararak şu karşılığı verir:

«Hiiç... Kendimi balık sandım da...»

İŞTE BEN DE ONU DÜŞÜNÜYORDUM

Hoca bir gün bir bahçeye girmiş, eline ne geçerse koparıp doldurmaya başlamış çuvala. Bu sırada bahçe sahibi çıkagelmez mi? Hoca ile aralarında şu konuşma geçer:

«Ne arıyorsun burada?»

«Bu sabahki fırtına beni buraya attı.»

«Bunları kim kopardı peki?»

«Fırtınanın zoruyla neye tutunayım dedimse elimde kaldı.»

«Ya bunları çuvala kim koydu?»

«İşte kardeşim, ben de sen gelmeden önce bunu düşünüyordum.»

GENÇLİĞİNDE DE

Bir gün Hoca, ata binmek ister. Hayvan yüksek olduğu için binemez. «Ah, gitti gençlik!» diye yüksek sesle yakınır. Sonra da etrafına bakınarak kimsenin olmadığına emin olunca şunları der :

«Ben senin gençliğinde de ne olduğunu bilirim.»

HAVASI AYNI

Hoca bir gün Konya'da vaaz verirken «Buranın havasıyla, bizim Akşehir'in havası aynı.» demiş.

Cemaat, «Nereden bildin?» diye sorunca Hoca hemen yapıştırmış cevabını...

«Orada ne kadar yıldız varsa, burada da var.»

TARİFESİ BENDE!

Hoca'nın canı ciğer yemek istemiş. Elindeki birkaç kuruşuyla da ciğer alıp tutmuş evinin yolunu. Yolda rastladığı bir ahababı Hoca'ya:

«Hocam, bu ciğerin nasıl pişirileceğini biliyor musun?» diye sormuş. Hoca da :

«Bilmiyorum.» diyerek karşılık vermiş.

Adam bir ciğer yahnisinin yapılmasını anlatırken Hoca dayanamamış ve şöyle demiş:

«Ben bütün bunları aklımda tutamam, hiç olmazsa bir kâğıda yaz da ver.»

Adam yemek tarifini bir kâğıda yazıp Hoca'nın eline tutuşturmuş. Bir elinde ciğer, bir elinde kâğıt parçası koyulmuş yola Hoca. O anda bir çaylak gelip elindeki ciğeri kaptığı gibi havalanmış göklere. Hoca şaşkın şaşkın birkaç adım koşmuş ama kuşun arkasından, bir sonuç alamamış. Göklerdeki kuşu nasıl yakalasın? Çıkmış yüksekçe bir taşın üstüne ve çaylağa şöylece seslenmiş:

«Boş yere kanat çarpıp durma! Kaptığın ciğeri ağız tadiyla yiyemezsin, çünkü tarifesi bende kaldı.»

KARANLIKTA SAĞ, SOL

Hoca'ya birisi konuk olmuş. Gece yatarlarken adam, «Hocam,» demiş «Sağında bir mum vardı, versene.»

Hoca şöyle cevap vermiş:

«Yahu, bu karanlıkta sağımı solumu nereden bulayım?»

KOLAYI VAR

Birisi Hoca'ya, «Başım ağrıyor, ne yapsam?» diye sormuş.

Hoca:

«Vallahi geçenlerde benim de dişim ağrıdı, çektirdiler dediler çektirdim.»

BUNCA TAVUĞA BİR HOROZ

Bir gün çocuklar Hoca'yı hamama davet ederler. Yıkanırken «Hadî, yumurtlayalım.» diye başlarlar tavuk gibi çırpınıp gıdıklamaya... Ardından da önceden hazırladıkları yumurtaları peştamallarının altından çıkarıp ortaya koyarlar. Hoca'dan da yumurtlamasını isterler, ısrar ederek

Hoca birden göbek taşına çıkıp, başlar horoz gibi çırpınıp ötmeye. «Ne yapıyorsun, Hocam?» diye sorunca da şöyle der çocuklara:

«Bunca tavuğa bir horoz gerekmez miydi?»

ACELEYE GELDİ DE...

Bir düğün evinde tam yemek yenecekken Hoca elinde bir tomar kâğıtla gelmiş kapının önüne.

«Bunlar efendinindir, ona verilecek.» demiş. İçeri girip kâğıtları ev sahibinin eline tutuşturup, sofraya çökmüş... Başlamış ne varsa yemeye. Ev sahibi bakmış ki kâğıtların en üstünde adı sanı yok:

«Hocam bu kime ait, belli değil. Üstünde yazısı yok.»
Hoca hem yemeğe devam etmiş hem de vermiş cevabını :

«Kusura bakma, onun içinde de yazı yok. Aceleyle geldi de...»

BURASI DEĞİL

Bir akşam üstü kapısı çalınır Hoca'nın. Açar bakar ki bir yoksul. Hoca buyur eder adama, ne istediğini sorar.

Adam, «Tanrı misafiriyim.» der. Hoca da:

«Hoş geldin oğlum, ama onun evi burası değil, şurası.» diye cevap verir, yakındaki camiyi göstererek.

EŞEĞİN BAŞI

Bir gün Hoca'nın eşeğinin yularını çalmışlar. Sağına soluna bakmış ki görünürlerde kimsecikler yok. Kime sorup soracak; çaresiz hayvanın kulağından tutup getirmiş evine.

Birkaç gün sonra yolda bir başka eşeğin başında görmüş yuları. «Allah Allah!» demiş, «Bu eşeğin başı benim ama, bedeni nasıl olmuş da değişmiş.»

GIYSİLERİN NE YANDAYSA...

Gevezenin biri Hoca'ya bir gün şöyle bir soru sorar:

«Hocam, gölde abdest alırken yönümü ne tarafa dönmeliyim?»

Hoca gülümser ve şu karşılığı verir:
«Giysilerin ne yandaysa o yana dön evlât!»

İŞİN ASLI

Konya kadısı rüşvetçinin birisiymiş. Kim gelirse gelsin hediyeşiz hiç bir iş yapmazmış. Hoca'nın da bir gün mahkemeden bir ilâm alması icabetmiş. Durumu bildiği için bir çömlek bal almış kucağına, kadıya gitmiş. Hoca'nın işi hemen görülmüş, istediği belgeyi vermişler.

Kadı akşam evinde şöyle bir parmak çalmış bala, bakmış ki altı koyu çamurla dolu. Hemen Hoca'ya bir adam göndermiş :

«Hocam, Kadı efendi seni çağırıyor. İlâmın bir yerinde bozukluk varmış, onu düzelterek.»

Hoca, bu sözü duyunca şöyle demiş :

«Bozukluk ilâmda değil, bal çömleğinde.»

UTANCINDAN

Hoca'nın evine hırsız girmiş. Hoca hemen yük dolabına girip saklanmış. Hırsız evin her tarafını aramış taranmış ama çalınmaya değer bir şey bulamamış. Bu sırada gözüne ilişen dolaba yaklaşmış ve «İşe yarar bir şey var mı?» diyerek açmış. Bir de bakmış ki Hoca dimdik duruyor dolabın içinde. Heyecanla :

«Aaa, sen burda mısın?»

Hoca :

«Evet buradayım, çalacak bir şey bulamayacağını bildiğim için utancımdan saklandım.»

CÜBBE GİDİNCE

Hoca eşeğinin üstünde bağa çalışmaya giderken sıkışır ve iner. Cübbesini hayvanın üzerinde bırakıp bir kenarda ihtiyacını giderir. Döndüğünde bakar ki eşeğin üstündeki cübbenin yerinde yeller esiyor. Hemen eşeğin semerini çözüp sırtına vurur ve :

«Getir cübbemi, al semerini!» der.

BAHARLARA SÖZ YOK

Bir tanıdığı Hoca'ya «Şu insanlar ne gariptir; yaz gelir sıcaktan, kış gelir soğuktan yakınırılar.» demiş. Hoca «Sus be cahil adam,» diye konuşmuş, «hiç baharlara bir şey diyen var mı?»

İPE UN DA SERİLİR...

Bir komşusu Hoca'dan çamaşır ipi ister. Hoca'nın vermeye gönlü yoktur. Ama bir türlü yok da diyemez. Bir bakayım diyerek içeri girer ve çıkınca şöyle der :

«Kusura bakma komşum, bizimkiler ipe un sermişler.»

Adam göz göre göre aldatılıp aptal yerine konulmasına razı olmaz, kızar...

«Amma da palavra attın Hocam, hiç ipe un serilir mi?»

«Niçin serilmesin? Canım vermek istemeyince ipe un da serilir.»

TANRI GİBİ Mİ, KUL GİBİ Mİ PAYLAŞTIRAYIM?

Mahallenin çocuklarının eline nereden geçtiyse bir kucak ceviz geçmiş. Bir türlü pay edememişler aralarında bu cevizleri. Kavga, döğüş, gürültü... Tam işlerin kızıştığı sırada Hoca geçiyormuş oradan. Çocuklar cevizleri paylaşması için Hoca'ya başvurmuşlar.

«Hoca, ne olur şu cevizleri bize güzelce bölüştürüver...»

Çocukları bir kenara toplamış Hoca, geçmiş cevizlerin başına:

«Tanrı gibi mi, kul gibi mi paylaştırayım cevizleri?» diye sormuş. Çocuklar da hep bir ağızdan, «Tanrı gibi paylaşdır.» diye bağırılmışlar. Bunun üzerine Hoca bir avuç ceviz almış çocuğun birine vermiş. Bir iki ceviz de bir başkasına... Birine de üç avuç, bir ikisine de birer ikişer vermiş... Kimisine de hiç vermemiş...

Bunun üzerine çocuklar başlamışlar itiraz etmeye. «Kimimize az, kimimize çok verdin, kimimize de hiç vermedin. Olur mu bu?»

Şu karşılığı vermiş Hoca:

«Siz benden Tanrı gibi paylaştırmamı istemediniz mi? Tanrının işi böyledir. Dilediğini dilediğine verir, istediğine

az, istediğine çok verir; istediğine hiç vermez. Herkes de kısmetine boyun eğer.»

BAŞINI UNUTMASIN

Hoca'nın Konyalı bir arkadaşı varmış. Ticaretle uğraşan bu adam sık sık Akşehir'e gelir Hoca'nın evinde konuk olur, yer, içer, yatar sonra da çeker gidermiş. Her ayrılışında da :

«Hocam ben her gelişte seni arıyorum. Sen de Konya'ya gelince beni ara, bir acı kahvemi içersin.» dermiş.

Bu sözleri söyleyen adamın samimiyetini denemek isteyen Hoca bir gün Konya'ya gidince onu aramış. «Han köşelerinde yatmaktansa varıp arkadaşşıma gideyim. Hem gönlü hoş olur, hem de ben rahat ederim.» diye düşünmüş. Adamın tarif ettiği gibi evi aramış, bulmuş. Kapıyı çalacağı sırada pencereden bir baş görmüş perde aralığından dışarı bakan. Sevinmiş Hoca, arkadaşşıımı evde buldum diye. Kapı açılmış. Bir kadın:

«Kimi arıyorsunuz?» diye sormuş.

Hoca :

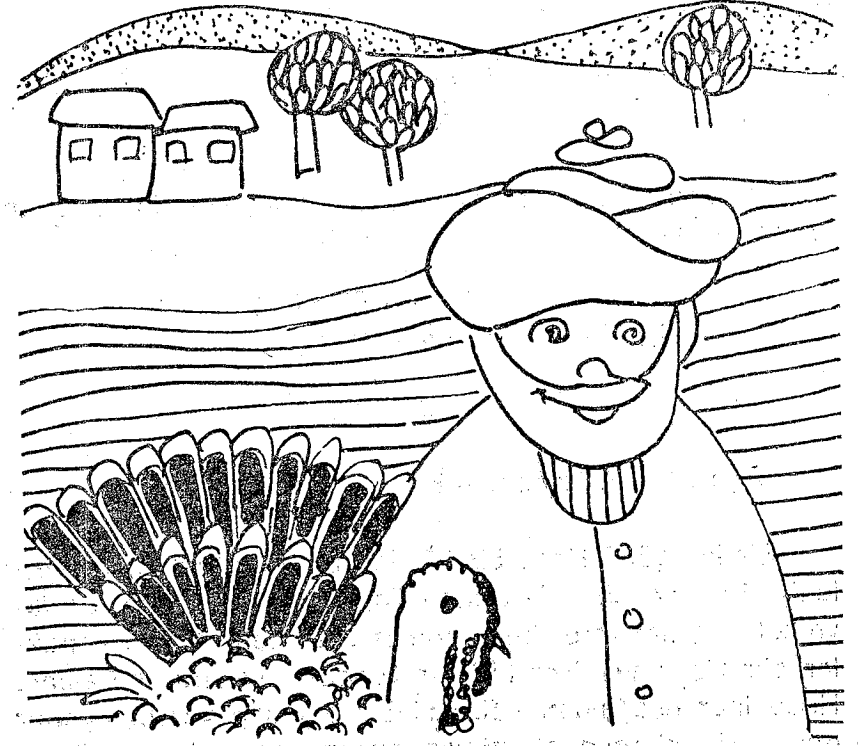
«Ben Akşehir'den geliyorum. Efendinin yakın arkadaşşıyım...» diyecek olmuş.

Kadın Hoca'nın bu sözünü yarıda kesmiş :

«Hoş geldiniz, safalar getirdiniz... Ama efendi yok, bir iş için dışarı çıktı. Akşama da gelmeyecek.»

Bu sözleri duyan Hoca şaşırır; bir pencereye, bir kadının yüzüne bakar :

«Demek öyle!...» der. «Efendi'ye benden selâm söyle, bir daha evden ayrılırken başını pencerede unutmasın.»

BU DA DÜŞÜNÜR

Hoca bir gün pazarda bir kuşun tam on iki altına satıldığını görür. İçini bir sevinç kaplar ve şöyle düşünür :

«Demek ki bunlar bu kadar para ediyor... Bu ufaklık kuş on iki altın ederse bizim evdeki baba hindi en az yüz altın eder.»

Koltuğuna alır hindiyi doğru pazar yerinin yolunu tutar. Kimse Hoca'nın hindisine on iki altından fazla veremeyince canı sıkılır:

«Az önce ufaklık bir kuş bu paraya satıldı. Bu onun kaç katı görmüyor musunuz?»

Adamlar :

«Hocam o papağandır, konuşur. Kıymeti bu yüzden fazladır,» derler.

Hoca da hiç bozuntuya vermeden, şöyle der:

«O konuşursa bu da düşünür.»

BU NASIL MEMLEKET?

Bir kış günü Hoca bir köyden bir köye gitmeye niyetlenir. Eşeğine binip koyulur yola. Konya ovasında kış kıyamet var, her taraf buz donmuş... Birden etrafını köpekler alır Hoca'nın. Her biri bir yandan saldırırlar üstüne. Hoca iner eşeğinden eğilir ki bir taş alıp vursun, yerler don... Hangi taşa el attıysa oynamıyor yerinden. Çarşız kalır ve üstüne doğru gelen köpeklere bakarak elini açar :

«Hey Allah'ım, bu nasıl memleket? Taşlarını bağlayıp, köpeklerini salmışlar!»

ALTI PARMAK OLMAZSA

Hoca bir ziyafette pilavı kaşık dururken avuç avuç, beş parmağıyla yer... Adamlar merak edip sorarlar sebebini. Hoca düşünmeden şöyle der :

«Altı parmağım olmadığı için.»

BEN DE SANA...

Hoca bir gün şaka olsun diye komşularından birinin kazlarından birini yakalar ve cübbesinin altına saklayarak yürümeye başlar. Biraz gitikten sonra «Acaba kaz ne yapıyor?» diye cübbesinin eteğini aralayıp bakar. Kaz, başını uzatıp «Suuuus...» deyince Hoca da şöyle karşılık verir: «Hah, ben de sana öyle diyecektim.»

KOLAYI VAR

Bir gün Hoca'nın evine bir hırsız girer. Karısı yatakta seslenir Hoca'ya :

«Efendi kalk eve hırsız girdi galiba?»

Hoca şöyle karşılık verir :

«Hiç oralı olma karıcığım, yeter ki o çalacak bir şey bulsun. O zaman elinden almak kolay!»

DOLMA HESABI

Hoca bir ziyafette dolmayı ikişer ikişer atıştırır. Sofradakiler «Bunun mutlaka bir anlamı vardır.» diye düşünürler. Niçin böyle yaptığını sorarlar Hocaya :

Ağzı dolma dolu Hoca güçlkle cevap verir :

«İkisi farz, ikisi sünnet; dördü de sığsa canıma minnet...»

NE YAPACAKMIŞ?

Hoca bir gün camide cübbesini yitirir. Sağı solu aralırsa da bir türlü bulamazlar. Hoca çevresindekilere : «Cübbemi bulursanız bulun, yoksa bilirim yapacağımı ben!» diye çıkarır.

Adamlar telaşlanır, bir daha ararlar sıkı sıkı etrafı. Neyse bulunur cübbe... Hoca giyinirken cübbeyi, bir yaklaşıp yanına, şöyle der:

«Cübbe bulunmasaydı ne yapacaktın, Hocam?»

Hoca gayet sakin :

«Ne yapacaktım ki? Gidip bir yenisini alacaktım elbette...»

YA TUTARSA!

Hoca bir gün Akşehir gölünün kıyısına oturmuş; bir elinde kepçe, bir elinde çanak bir şeyler yapmakta... Görenler yaklaşmış yanına :

«Hocam ne yapıyorsun burada tek başına? Elinde kepçe, karıştırıp duruyorsun suyu.»

«Bir şey değil.» demiş Hoca. «Göle yoğurt mayalıyorum.»

Adamlar gülmüş: «İlahi Hoca, hiç göl maya tutar mı?»

Hoca ağır ağır şu karşılığı vermiş:

«Ben de biliyorum tutmayacağını... Ama ya bir de tutarsa?»

EŞEĞİN AKLI

Bir komşusu Hoca'dan bir iş için eşeğini ister. Hoca da «Gideyim eşeğe danışayım, gönlü varsa vereyim.» der. Ahıra gider ve bir süre sonra geri döner. «Gönlü olmadı komşu, kusura bakma. Diyor ki, beni ele verirsen hem kulağıma vururlar, hem de sana küfür ederler.»

BİZ BURAYA GÖÇMEDİK Mİ?

Hoca'nın evine hırsız girmiş, ne var ne yoksa topla-yıp denk yapmış çıkıp gitmiş. Hoca da arkasından geride ne kaldıysa yatağını yorganını sırtına vurup düşmüş ada-mın arkasına. Hırsız evine varınca dönüp bakmış ki bir adam geliyor ardından. «Be adam, senin burada ne işin var?» diye çıkmış Hoca'ya. Hoca da şöyle demiş:

«Biz bu eve göçmedik mi?»

SONRA DÖVERSE...

Hoca, oğlunun eline bir su testisi verip «Git şunu dol-dur da getir, sakın kırma ha!» demiş ve suratına da bir tokat indirmiş. Görenler «Hoca,» demişler «neden vurdun çocuğa, testiye kırmadı ki.» Hoca şu cevabı vermiş:

«Kırdıktan sonra, dövsem de yarar sağlamaz ki!»

PERDEYİ BULAMAZLAR...

Bir eş dost toplantısında şaka olsun diye Hoca'nın eli-ne bir saz verip, «Haydi Hocam biraz çal da güzel güzel dinleyelim.» demişler.

Hoca sazı eline alınca mızrabı şöyle bir tellerin üze-rinde aşağı yukarı rastgele dolaştırmış, böylece de anlam-sız sesler çıkarmağa başlamış.

«Aman,» demiş oradakiler, «hiç böyle saz çalınır mı? Perdelerin üzerinde usulüyle gezinmek gerek.»

Bu söze cevabı şu olmuş Hoca'nın:

«Onlar perdeyi bulamazlar da aramak için gezinip du-rurlar. Ben buldum işte! Niçin boşu boşuna gezinip dura-yım?»

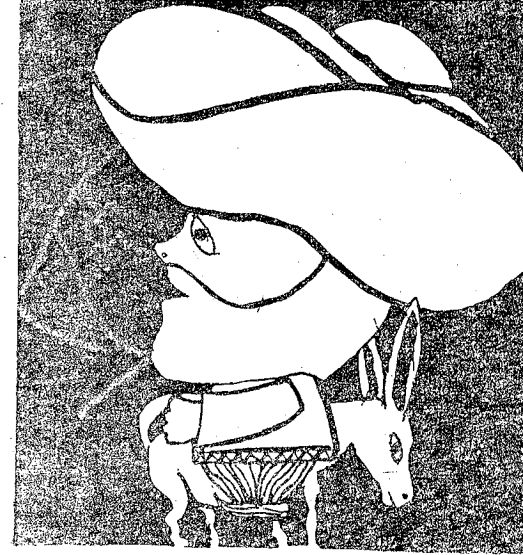
SUYUNUN SUYU

Köylünün biri bir gün bir tavşan getirir Hoca'ya. Ho-ca da onu bir güzel ağırlar, yedirir içirir. Ertesi hafta köy-

lû yine gelir, «Geçen hafta bir tavşan getirdiydim ya.» diyerek... Hoca buyur eder, içeri alır. Çorba içirir, karnını doyurur. Sonra da «Getirdiğin tavşanın çorbası.» diye lâtife bile eder. Adamın gönlünü yapar gönderir. Bir hafta sonra birkaç köylü gelir, «Biz sana geçenlerde tavşan getirenin komşularıyız.» derler. Hoca onları da evine alır, ağırlar, nesi var nesi yoksa önlerine döker. Bir süre sonra birkaç köylü daha çıkar gelir Hoca'nın evine. Hoca bunları da içeri alır, konuk eder. «Kimlersiniz, hangi köydensiniz?» diye sormayı da ihmal etmez. Köylüler, «Biz sana tavşan getiren köylünün komşularının komşusuyuz.» derler. Hoca hiç aldırış etmez, yemek zamanı sofraya kurulunca ortaya bir tas su getirip koyar. Adamlar şaşırırlar ve «Efendi bu ne?» diye sorarlar Hoca'ya. O da hiç bozuntuya vermeden, «Tavşanın suyunun suyu.» der.

HER GÜN BAYRAM OLSA DA...

Bir kıtlık zamanında Hoca'nın yolu bir köye uğrar. Bakar ki herkes bol bol yiyip içmede. Baklavalar, börekler, her türlü yemek var her evde. «Burası ne bolluk yer böyle? Her taraf açlıktan kırılırken burada bu ne bolluk?» diye şaşırıp sorar Hoca. Adamlar, «Be adam,» derler; «sen gününü bilmez misin? Bugün bayram... Halk nesi var nesi yoksa yiyip içiyor.» Bunu duyan Hoca «Ah, keşke her gün bayram olsa da, şu yoksul halk sıkıntı çekmese.»

HAYVAN SOLAK

Hoca bir gün kervanla yola çıkacakmış. Atını binek taşına çekmişler. Atlamış, fakat ters binmiş. Adamlar, «Hocam ters bindin.» deyince şöyle cevap vermiş:

«Yok canım hayvan solak.»

KONMASINI ÖĞRENEMEMİŞ

Bir gün Hoca odun getirmeye gider dağa. Dönüşünde eşeğinin ayağı kayar ve uçurumdan aşağı yuvarlanır. Aşağı doğru uzanır Hoca bir iyice görmek için, «Bizim eşek,» der, «Uçmasını öğrenmiş ama, konmasını henüz öğrenememiş.»

TAŞIMA PARASI...

Hoca bir takım yükte ağır, pahada hafif eşyasını bir hamala verip giderken yolda adamı gözden geçirir. Arayıp tarasa da boşuna... Bir daha bulamaz; eşyadan da, hamaldan da umudunu keser.

Bu olaydan on gün sonra Hoca kaybettiği hamala rastlar yolda, hemen yolunu değiştirip kaçar adamdan. Bunu görenler niçin böyle davrandığını sorarlar Hoca'dan. O da şöyle açıklar:

«Adam tam on gündür benim eşyalarımı taşıyor. Ya benden on günlük taşıma parası istersel!..»

NASIL OLSA...

Hoca'nın besili bir kuzusu varmış. Hoca onu çok sever, kuzu da onu eğlendirmiş. Arkadaşları bir gün, «Hoca, bugün - yarın kıyamet kopacakmış. Nasıl olsa geçip

gideceğiz, hiç olmazsa şu kuzuyu kesip yiyelim.» derler. Hoca hiç oralı olmaz ama adamlar çok ısrar ederler. Sonunda dayanamaz kuzunun kesilmesine izin verir.

Bir ağaçlık, otluk dere kenarına giderler. Kuzunun eti ateşte kızartılır. Yerler içerler. Bir süre sonra arkadaşları soyunurlar. Kimisi güreş tutmak için, kimisi de derede yıkanmak için tek başına bırakır giderler ateşin başında Hoca'yı.

Hoca da bir güzel toplar ortalıktaki elbiseleri. Tutar yanmakta olan ateşin içine atar. Geri dönen arkadaşları bakarlar ki elbiseleri yok, anlarlar Hoca'nın ateşe attığını. «Ne yaptın a Hoca?» diye çıkışılar kendi akıllarınca. Hiç istifini bozmadan şöyle der Hoca :

«Elbiseyi ne yapacaksınız canım? Nasıl olsa bugün-yarın kıyamet kopacak.»

SOL AYAĞIMIN ABDESTİ YOK

Hoca abdest alırken su yetişmemiş. O da sol ayağını yıkamadan gitmiş camiye. Namaza dururken sol ayağını kaldırmış, tek ayak üzerinde durmaya başlamış. Camidekiler, «Hoca, bu ne biçim namaz? Niçin tek ayak üzerinde duruyorsun?»

Hoca başını çevirmiş : «Ya ne yapayım, sol ayağımın abdesti yok.»

YA İÇİNDE BEN OLSAYDIM?

Hoca'nın gömleğini yıkamış karısı. Kuruması için de bir ağacın dalına asmış. Bir süre sonra yel esmiş, görmieği düşürmüş yere. Bunu gören Hoca, «Bize bir kurban kesmek borç oldu.» demiş. Şaşırmış karısı, «Neden?» diye sormuş. «Neden olacak?» demiş Hoca, «Ya gömleğin içinde ben de alsaydım?»

HANGİ KIYAMET?

Hoca'ya «Kıyamet ne zaman kopacak?» diye sormuşlar. Hoca da «Hangi kıyamet?» demiş. Adamlar şaşırmışlar, «Kaç kıyamet var ki hangi kıyamet?» diyorsun demişler.

Hoca şu karşılığı vermiş :

«İki kıyamet var; karım ölürse küçük kıyamet, ben ölürsem büyük kıyamet. Siz hangisini soruyorsunuz?»

GÖĞE MERDİVEN...

Bir gün papazlar Hoca'ya şöyle bir soru sormuşlar:

«Sizin peygamberiniz miraçta gökyüzüne nasıl çıktı, bize söyler misin?»

Hoca hemen şu cevabı vermiş:

«Allah iyiliğinizi versin. Bunu bilmeyecek ne var? Sizin peygamberiniz İsa için kurulan merdivenle...»

AL ABDESTİNİ, VER PAPUCUMU

Hoca bir gün derenin kıyısında, abdest alıyormuş. Ayaklarını da sarkıtıp abdestini tamamladığı sırada papucunun teki suya düşmüş, akıntıya kapılarak gitmeye başlamış. Bir süre koşup tutmak isteyen Hoca birdenbire su derinleşince daha ilerleyememiş. Olduğu yerde kalamış. Göz göre göre gitmiş Hoca'nın ayakkabısı. Buna içerleyen Hoca, dereye arkasını dönüp bir güzel yellenmiş ve bozmuş abdestini. Sonra da şöyle demiş :

«Al abdestini, ver papucumu.»

HOCALARIN GEÇİM YOLU

Hoca bir gün Akşehir gölünde yıkanacakmış. Elbisesini soyunurken cebinden bir cönk düşmüş. Seyredenler ne yazık ki bunun içinde diyerek açmış okumuşlar. Bakmışlar ki «Ölü nasıl yıkanır, cenaze namazı nasıl kılınır, telkin nasıl verilir...» gibi şeyler yazılı.

«Hoca, ne yaparsın bunlarla?» diye sormuş adamlar. Hoca da «Gönül açmaya yaramaz ya bunlar,» demiş, «hocaların geçim yolu.»

BEN NASIL KURTARAYIM?

Bir gün ezan okunurken minarenin dibinden acıyormuş Hoca. Elini kulağına koymuş ve aşağıdan yukarı

ya doğru şöyle seslenmiş müezzine :

«Ne yapayım babacığım? Tutmuş dalsız budaksız bir ağaca çıkmışsın. Ben nasıl tırmanıp da seni kurtarayım?»

DEVEYE KANAT VERSEYDİ

Hoca bir gün camidekilere şöyle konuşmuş:

«Tanrı'ya şükredin ki develere kanat vermemiş.»

Bir adam seslenerek nedenini sormuş Hoca'dan.

O da şöyle demiş : «Deveye kanat verseydi, damlalarınız çoktan başınıza yıkılmıştı.»

İŞTE ŞİMDİ

KUŞA BENZEDİN

Bir gün Hoca bir leylek tutup evine getirir. Ayaklarıyla gagasını ve kanatlarını uzundur diyerek bıçakla keser ve salıverir. Ardından da, «Bak işte şimdi kuşa benzedin» diye söylenir.

GEÇ YİĞİDİM, GEÇ

Hoca bir gün mezarlıktan geçerken bir köpeği mezar taşlarından birine pislerken görür. Canı sıkılır ve yerden

bir sopa alarak vurmak için elini kaldırıncı köpek de Hoca'nın üzerine atılmak ister. Hirpalanacağını anlayan Hoca kendine doğru gelmekte olan köpeğe yol vererek, «Geç yiğidim, geç» der.

KARNIMDA YANGIN VAR...

Hoca bir gün çorba içerken ağzını yakar ve feryad ederek sokağa çıkıp koşmaya başlar. Koştukça da ,«Savulun kardaşlar, karnımda yangın var!» diye bağırır.

SEN BANA BEN DE ONA

Bir gün Hoca'nın karısı komşu kadınlarla göl kenarına çamaşır yıkamaya giderler. Şehrin zenginlerinden biri o gün oraları gezmekteymiş, kadınları görünce durup bakar. Hoca'nın karısı adama şöyle bağırır: «Bre herif ne bakıyorsun?» Adam «Bu kimin karısıdır?» diye sorar, Hoca'nın karısı olduğunu söylerler.

Adam ertesi gün Hoca'yı çağırır ve «Falanca kadın, senin karın mıdır?» diye sorar. Hoca, «Evet benim karımdır.» deyince adam da «Git onu buraya getir.» der. Hoca «Ne yapacaksın?» diye çıkışır. Adam, «Ona bir soru soracağım.» der. Hoca da «Gel sen bana sor, ben de gidip ona sorayım.» diye cevap verir.

TEPESİ ÜSTÜ...

Hoca ölmeden önce şu vasiyette bulunmuş:

«Ben öldüğüm zaman, mezarıma tepemin üstüne gömün...»

Dinleyenler sebebini sormuşlar bu vasiyetin. Hoca da şöyle açıklamış:

«Kıyamet kopunca dünyanın altı üstüne gelecek ya! Eğer beni dediğim gibi gömerseniz, o zaman ben de yerimden dosdoğru kalkarım.»

KIRK AKÇELİK BALTA

Hoca bir gün başka bir şehre gitmek ister. Yola çıkmadan önce de baltayı sağlam bir dolaba kilitler. Karısı, «Efendi baltayı kimden saklıyorsun?» diye sorar. Hoca da, «Kimden olacak, kediden saklıyorum.» cevabını verir. Karısı şaşırılmış bir halde, «Kedi baltayı ne yapsın?» der. Hoca gülerek:

«A karıcığım, iki akçelik ciğere sulanan kedi, kırk akçelik baltayı almaz mı?»

KAFTANIN İÇİNDE

Bir gün Hoca'nın karısı, kocasının kaftanını yıkar ve kuruması için bir ağacın dalına asar. O sırada evden çık-

makta olan Hoca kaftanı ağaca çıkıp evi gözetleyen bir adama benzetmiştir. Hemen karısına ok ve yayını getirmesini söyler ve adam niyetine daldaki kaftana nişan alır. Ok kaftanı delip geçince evin kapısını iyice kapatıp yatağına yatar.

Sabahleyin kalktığı anda bakar ki daldaki adam değil kendi kaftanıdır. Hemen ellerini açıp:

«Çok şükür, iyi ki içinde ben yoktum .Olsaydım çoktan ölmüştüm.» diye dua eder.

ÖRDEK ÇORBASI

Bir kıtlık gününde Hoca bakmış ki evinde yiyecek bir şey yok. Eline geçirdiği bir kuru ekmek parçasını alıp Akşehir gölünün kıyısına gelmiş. O sırada gölde bir sürü ördek yüzmekte, oynaşmaktaymış. «Koşayım, bir ikisini tutarsam yerim.» diyerek kovalamış ördekleri. Ama tutamamış. Tutamayınca da başlamış ekmek parçasını suda ıslatarak iştahla yemeye. Görenler sormuşlar, «Hoca, ne yapıyorsun böyle?» diye. Hoca da şu cevabı vermiş:

«Ördek çorbası yiyorum.»

ZAHMET ÇEKMESİN

Hoca ormanda odun keserken, başıboş bıraktığı eşeğini kurt yer. Hoca kurdun ardından bakarken bir başka

adam da «Bre koş, kurt kaçıyor!» diye bağırmaya başlar. Hoca, «Boş yere bağırma kardaşım, öyle de olsa, böyle de olsa bizim eşek gitti. Hiç olmazsa tok karnına kurt yokuşa doğru zahmet çekmesin.»

KUYRUĞU BAŞKA YERDE DEĞİL

Hoca bir gün eşeğini pazara götürüp satmak ister. Yolda giderken bakar ki kuyruğu çamur olmuş. Ortalıkta su bulacak yer de yok, hem de Hoca'nın canı su aramak, kuyruğu yıkamak istemiyor.. Tutmuş kesmiş hayvanın kuyruğunu ve heybesine atmış .

Pazarda biri eşeğe müşteri olmuş. Fakat kuyruksuz olduğunu görünce almak istememiş. Durumu sezen Hoca, «Sen pazarlığa bak, efendi,» demiş; «kuyruğu başka yerde değil, heybede.»

BAĞDAT'A GİTMEK GEREK

Bir tanıdığı gelir Hoca'nın yanına:

«Aman Hocam, senden bir isteğim var. Bağdat'taki bir dostuma mektup göndermem gerek. Senin yazın imlân iyidir. Şunu bir yazsana!»

Hoca biraz düşündükten sonra şu cevabı verir:

«Olmaz! Bağdat'a gidecek vaktim yok!»

«Hocam ben sana Bağdat'a git demedim ki, mektup yaz dedim.»

Hoca adamı başından savmak için şöyle konuşur:

«Ben kendi yazımı ancak kendim okurum. Bu mektubu okumak için de Bağdat'a gitmek gerek.»

O BİZDEN KİRLİ

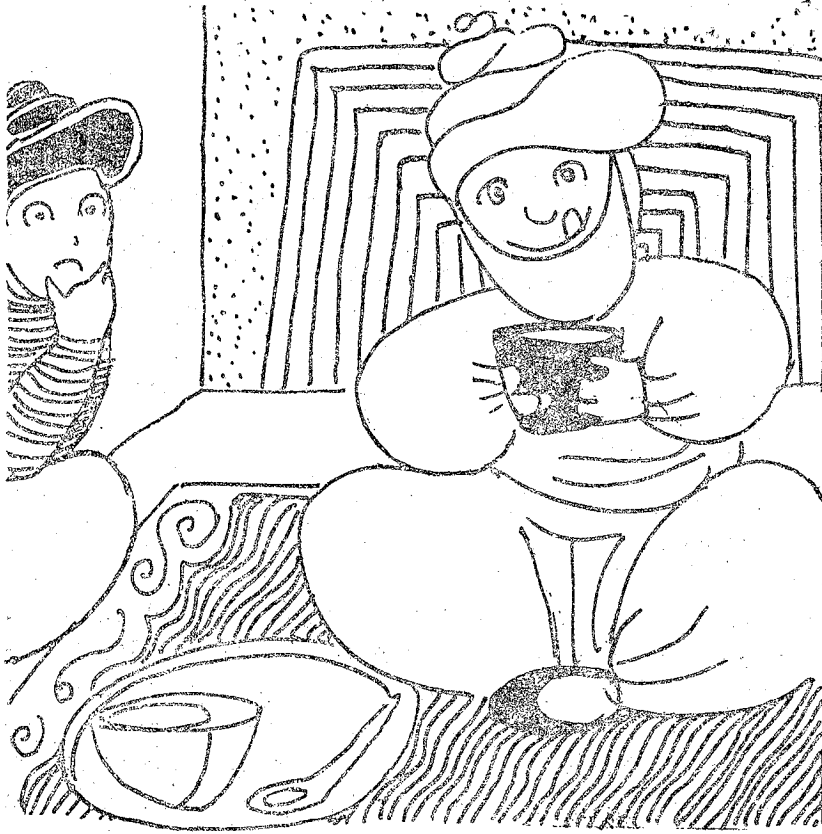
Hoca bir gün göl kenarında karısıyla birlikte çamaşır yıkamaya gider. Tam işe başlayacakları sırada bir karakuş gelir ve sabunu kapıldığı gibi havalanır. Karısı, «Yetiş efendi sabunu kaptı.» dediyse de Hoca kılını bile kıpırdatmaz. «Telaşlanma karıcığım,» der «Baksana simsiyah olmuş zavallı, o bizden daha kirli, varsın temizlensin.»

SU KUŞU

Bir gün yolda giderken Hoca'nın eşeği susamış, uzaktan gölü görünce de dayanamayıp koşmuş. Fakat koştuğu yer yüksekçe bir yarın başı imiş. Eşek neredeyse kendini uçurumdan atacakmış ki aniden bir kurbağa fırlamış önüne. Hayvan da bundan ürüp geri çekilmiş. Bu güzel raslantıya çok sevinen Hoca şu dörtlüğü söylemiş:

«Aferin su kuşu
Hak ettin bu işi
Ürküttün eşeği
Sevindirdin dervişi»

Sonra da cebinden birkaç akçe çıkarıp göle atmış ve «Hadi su kuşları, alın şu akçeleri de tatlı tatlı helva yi-yin.» demiş.

BİRAZ DA BİZ...

Bir yaz günü akşam yemeğine çağırmışlar Hoca'yı, Sofra kurulmuş ve çorba konulmuş ortaya. Ev sahibi

şakacının biriymiş... Misafirlere küçük küçük kaşıklar kendine de bir kepçe, başlamışlar çorba içmeye. Herkes küçük kaşıkla içmeye çalışırken ev sahibi kepçe kepçe çorbayı içmeye devam eder, içtikçe de: «Oooh öldüm! Oooh öldüm!» dermiş. Hoca bakmış ki ötekilerde ses yok. Adama şöyle demiş ve kapmış elinden kepçeyi:

«Efendi hazretleri şu kepçeyi verin biraz da biz ölelim...»

İSTEDİĞİN KADAR VÂDE

Bir dostu Hoca'dan vâdeyle borç para istemiş. Hoca da, «Para veremem, çünkü yok; ama istersen istediğin kadar vâde vereyim.» demiş.

ÜSTÜNDE BEN OLSAYDIM

Hoca bir gün eşeğini yitirmiş. Hem arar, hem de şükredermiş. Yanındakiler «Anladık eşeğini arıyorsun... Peki ararken niçin şükrediyorsun?» diye sormuşlar. Hoca'nın karşılığı şu olmuş:

«Nasıl şükretmeyeyim? Ya eşeğin üstünde ben de olup birlikte yitseydim?»

CİMRİNİN BİRİ

Cimrinin biri Hoca'ya «Demek Hocam, sen de parayı seviyorsun. Ama neden sevdiğini söyler misin?» Hoca, hemen şu cevabı verir : «Adamı senin gibilere muhtaç etmez de ondan.»

ANALARININ YASI

Hoca'nın tavuğu kaybolmuş, aradıysa da bulmak mümkün olmamış. Hoca hemen bir siyah bez parçası bulup, parçalamış ve tavuğun geride bıraktığı civcivlerin boynuna geçirmiş. Görenler merak edip niçin böyle yaptığını sormuşlar.

«Analarının yasını tutuyorlar.» diye karşılık vermiş.

NEDEN YEMEZSİN?

Hoca'nın canı kaygana yemek ister. Bir bakkal dükkanına gidip, «Yumurtan var mı?» diye sorar. «Var, hem de günlük.» cevabını alınca «Peki, yağın, balın da var mı?» diye ikinci bir soru sorar. Bakkal «Onlar da var.» deyince şöyle çıkışır Hoca: «Peki neden kaygana yapıp yemezsin öyleyse?»

KİM SÖYLEDİ?

Hoca cebine şeftali doldurup yola çıkmış. Yolda rastladığı ahabplarına şöyle demiş : «Cebimdekilerin ne olduğunu bilene en iri şeftaliyi vereceğim.» Adamlar hemen «Şeftali...» demişler.

Hoca, «Allah, Allah, bunu size kim haber verdi?» diye cevap vermiş.

HAYALİN DE KOKUSU

Hoca'nın canı bir gün çorba ister. «Dumanı üstünde, bol naneli, yağlı salçası yerinde bir çorba olsa...» diye. Bu sırada kapı çalınır ve içeri elinde bir tasla komşunun çocuğu girer. «Anam hasta,» der, «varsa biraz çorba verin.» Bu sözü duyan Hoca : «Hay Allah, bizim komşular hayalin de kokusunu alıyorlar.» diye söylenir.

KENDİSİ SANMIŞ...

Hoca bir gün yolda giderken bir adamla karşılaşır. Sanki kırk yıllık ahabı imiş gibi başlar adamla uzun uzun konuşup dertleşmeye. Tam ayrılacağı sırada adama dönüp, «Affedersin arkadaş ben seni tanıyamadım.» der.

Bu söz üzerine şaşırıp kalan adamcağız, «İyi ama, madem ki beni tanıyıyordun, ne diye sabahtan beri çene çalıp duruyorsun?» diye çıkışır. Hoca gülmeye başlar

ve «Sarığın sarığıma, cübben cübbeme o kadar benziyordu ki, seni kendim sandım.» der.

BEN SENİN DÜĞÜNDEN GELDİĞİNİ DE BİLİRİM

Hoca bir gün akşam evine geldiğinde karısının suratını çok asık bulur. «Aman karıcığım ne oldu?» diye sorar. Karısı, «Az önce başsağlığından geldim, komşumuzun karısı hastaydı ya, sana ömür...» der. Hoca, «İyi ama karıcığım ben senin düğünden geldiğini de bilirim.» diye cevap verir.

BUNDAN SANA NE?

Bir gün adamın biri yolda koşa koşa yaklaşır Hoca'nın yanına, «Hoca efendi, bir oğlun oldu.» der. Bunu duyan Hoca «Çok şükür.» diye karşılık verir. Adam «Müjde mi versene?» diye üstelleyince Hoca dayanamaz, «Olduysa benim bir oğlum oldu, tabii şükrederim, bundan sana ne?»

BERBERİN ACEMİSİ

Hoca bir gün bir berbere gitmiş. Saçlarını usturayla kazıtmak istiyormuş. Oturmuş berberin önüne... Bir de bakmış ki adam hem acemi, hem de usturası kör. «Ya sabır...» deyip gözünü yummuş. Berber usturayı sürttükçe yer yer kanatmış Hoca'nın başını. Hiç orali olmaz, kes-tiği yere pamuk yapıştırmış.

Bu duruma dayanamayan Hoca fırlayıp kalkmış berberin önünden. Adam, «Hocam, yarısı kaldı, bitiyor...» dediyse de dinlememiş Hoca... Ve can acısıyla şunları söylemiş :

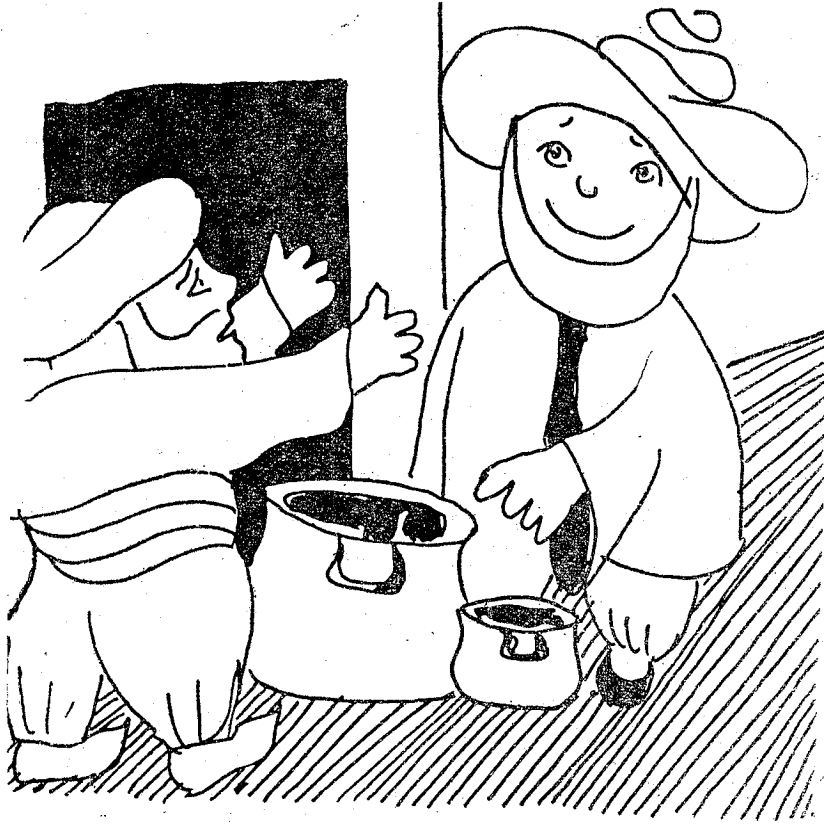
«Sen başımın yarısına pamuk ektin. Bırak da, ben de varıp diğer yarısına keten ekeyim.»

ÇIKINCA BOĞAZINA SARILACAĞIM

Hoca bir gün su testisini doldurmak için dere kıyısına gider. Tam suya daldıracağı sırada testiye düşürür elinden. Başlar testi yavaş yavaş suyun dibini boylamaya. Hoca da bekler dururmuş derenin kıyısında. Görenler sormuşlar «Hocam, ne bekliyorsun burada?» diye. Hoca da, «Testi suya daldı.» demiş, «çıkarcıkılmaz boğazına sarılacağım.»

KABAHAT BENDE Mİ?

Bir gün eşiği çalınmış Hoca'nın. O da dert yanmış, yana yakıla. Doslarından biri çıkışmış, «Ahır kilitlemen gerekmez miydi?» diye.. Birisa «sağlam bir kapı olsaydı.» demiş. Bir başkası da «Hırsız ahıra girip eşiği götürürken siz neredeydiniz?» diye konuşmuş. Bütün bunları dinleyen Hoca dayanamamış, «Yahu insaf edin, hep kabahat ben-de mi, hiç hırsızda suç yok mu?» diye cevap vermiş.

KAZAN ÖLDÜ DEYİNCE...

Hoca komşusundan bir kazan ister. İşini bitirince de şaka olsun diye içine bir tencere koyarak geri götürür. Tencereyi gören komşusu «Bu da nesi Hocam?» der. Hoca da, «Kazan gebemiş, bize gelince bunu doğurdu.» diye cevap verir. Adam «Pek iyi.» diyerek alır kazanla tencereyi.

Bir süre sonra yine kazan ister Hoca. Ama bu kez geri götürüp vermez. Birkaç gün sonra komşusu Hoca'nın evine gelip kazanını ister. Hoca, «Sizin kazan sizlere ömür... Geldiği gün ölüp gitti. Başınız sağ olsun.» der. Adam da gülererek, «A Hocam,» der «Hiç kazan ölür mü?» Bunun üzerine Hoca şöyle konuşur: Komşu ,komşu; kazanın doğurduğuna inandın da, neden öldüğüne inanmıyorsun?»

BİRAZ DAHA GİDEYİM Mİ?

Bir gece yatakta karısı Hoca'ya «Efendi biraz ileri gider misin?» der. Hoca üstünü başını toplar, giyinir ve yola düşer. Epey bir yol aldıktan sonra sabahleyin bir tanıdığına rastlar. Adam «Yahu Hocam böyle sabah sabah nereye gidiyorsun?» Hoca da «Vallahi bilmiyorum, yalnız sen bizim eve git hanıma sor bakalım, daha gideyim mi, gitmeyeyim mi?»

ÖLMESEYDİ...

Hoca bir iş için Konya'ya gelmişken yolda biri karşısına çıkar. Selâm verip durdurur Hoca'yı. «Hocam,» der, «duyduğuma göre, galiba, sizin hanım vefat etmiş.» Hoca düşünmeden şu karşılığı vermiş:

«Ölmeseydi, zaten ben onu boşayacaktım.»

BAŞKA BİR ŞEY YİTİRMESİN

Bir gün Hoca'ya dostlarından biri «Hocam, sizin hanım aklını yitirmiş.» der. Hoca bir düşünceye dalar. Adam «Neden düşündün Hocam?» diye sorunca da «Bizim hanımın eskiden beri aklı yoktu, acaba başka bir şey mi yitirdi, diye düşünüyorum.» der.

ŞİMDİYE KALIR MIYDI?

Bir komşusu «Hoca efendi sende kırk yıllık sirke var mı?» diye sormuş. Hoca da «Var.» diye karşılık vermiş. Adam «Bir fincan versene...» deyince Hoca, «Veremem, eğer her isteyene verseydim kırk yıldan şimdiye kalır mıydı?»

ASLI OLMASA GEREK

«Hocam,» demişler, «Senin hanım niçin bu kadar çok geziyor?»

«Aslı olmasa gerek.» diye cevap vermiş Hoca. «Eğer çok gezseydi yolu bir kerecik de bizim eve uğrardı.»

HIRSIZ KİM?

Hoca'nın evine hırsız girmiş. Hoca da, usulca kalkmış sezdirmeden hırsızın papuçlarını saklamış. Hırsız aranmış, taranmış ama evde çalacak bir şey bulamamış. Geri çıkmak için kapıya yaklaşmış, bakmış ki ayakkabı-

ları yok. Çaresiz, öylece fırlamış sokağa... Bu sırada Hoca kapıya çıkıp, «Tutun, hırsız var!» diye bağırmaya başlamış. Yetişen konu komşu yakalamışlar yalınayak hırsızı. Hırsız «İnsaf edin yahu,» demiş «eve giren benim doğru ama, papuçlarımı çalan kendisi.»

OĞLUMUN BABASI

Hoca bir gün kara elbiseler giymiş, karalara bürünmüş, «Ne oldun, bu ne?» demişler. «Oğlumun babası öldü de, onun yasını tutuyorum.» karşılığını vermiş.

GÖNLÜ RAZI OLMAMIŞ

Hoca bir gün değirmenden gelirken, merkebine binmiş, un çuvalını da kendisi sırtlamış. «Hoca» demiş görenler «niçin un çuvalını kendi sırtına vurdun da eşeğe yüklemedin?» Hoca şu cevabı vermiş: Hayvancağız bu kadar kahrımı çekiyor, beni taşıyor. Hem kendim bineyim, hem çuvalı yükleyeyim, buna gönlüm razı olmaz doğrusu...»

DAHA YENİ GELMİŞ

Hoca bir gün bir şehre gitmiş. Yolda rastladığı şehirlinin biri selam vermiş Hoca'ya, «Bugün ne?» demiş. Hoca'nın verdiği karşılık şu:

«Valahi, ben bu şehre yeni geldim, günlerini daha öğrenemedim.»

UYKUSU KAÇMIŞ

Hoca bir gece sokakta geziyormuş. Bekçiler «Ne arıyorsun, bu saatte sokaklarda?» diye sıkıştırmışlar Hoca'yı. Hoca da şu cevabı vermiş :

«Uykum kaçtı da onu arıyorum.»

KAVUKTAYSA KERAMET...

Adamın biri selâm verip durdurur yolun ortasında Hoca'yı. Bir mektup vardır elinde, «Hocam, benim okumam yazmam yok, şunu bana bir okur musun?» der. Hoca alır mektubu, şöyle bir göz gezdirir ve adama geri verir : «Başkasına okut.» der.

Adam şaşırmıştır, «Niçin Hoca efendi?» diye sormaktan kendini alamaz .Hoca da şu karşılığı verir adama : «Baştanbaşa Arapça, okuyamam.» Adam Hoca'yı şöyle bir süzer, «Ayıp be Hoca, haydi benden utanmıyorsun, hiç olmazsa başındaki şu kavuğundan utan.» der. Bunun üzerine Hoca çıkarır başındaki kocaman kavuğunu... «Al,» der adama; «Kavuktaysa keramet, sen tak, sen oku.»

HEPSİNİN TADI AYNI

Hoca pazara üzüm satmaya gidiyormuş. Çocuklar yolunu kesmişler. «Hocam, ne olur biraz üzüm ver!» diye yalvararak istemişler .Hoca da hepsine azar azar dağıtmış üzümünden... Çocukların pek hoşuna gitmiş olacak ki tekrar istemişler.

Kendini bunlardan kurtarmak isteyen Hoca çocuklara şöyle seslenmiş :

«Küfedeki üzümlerin hepsinin tadı hep aynı. Bunun için az da yeseniz, çok da yeseniz fark etmez.»

CÖMLEĞE BAKILIRSA...

Hoca ramazan günlerini hesaplamak için her gün cömleğe bir taş atıyor, böylece de ayın kaç olduğunu taşları sayarak hesaplıyormuş. Şakayı seven bir komşusu gizlice bu cömleğe bir avuç taş atar ve bir süre sonra da Hoca'ya «Bugün ayın kaçıydı?» der. Hoca, «Ezbere bile-

mem ,gidip çömleğe bakayım.» diyerek evine gider. Oturup sayar ki çömlekte yüzyirmi taş var. «Bunun hepsini söylersem ayıp olur.» diyerek adama «Bugün ramazanın kırkbeşi.» der. Adamcağız çok şaşırmış görünür bu söze, «Hocam hiç ramazanın kırkbeşi olur mu?» işin içinde bir iş olduğunu anlayan Hoca «Olmaz, olmaz ama, sen gene bana şükret. Çömleğe bakılırsa bugün ramazanın yüz-yirmisiydi.» der.

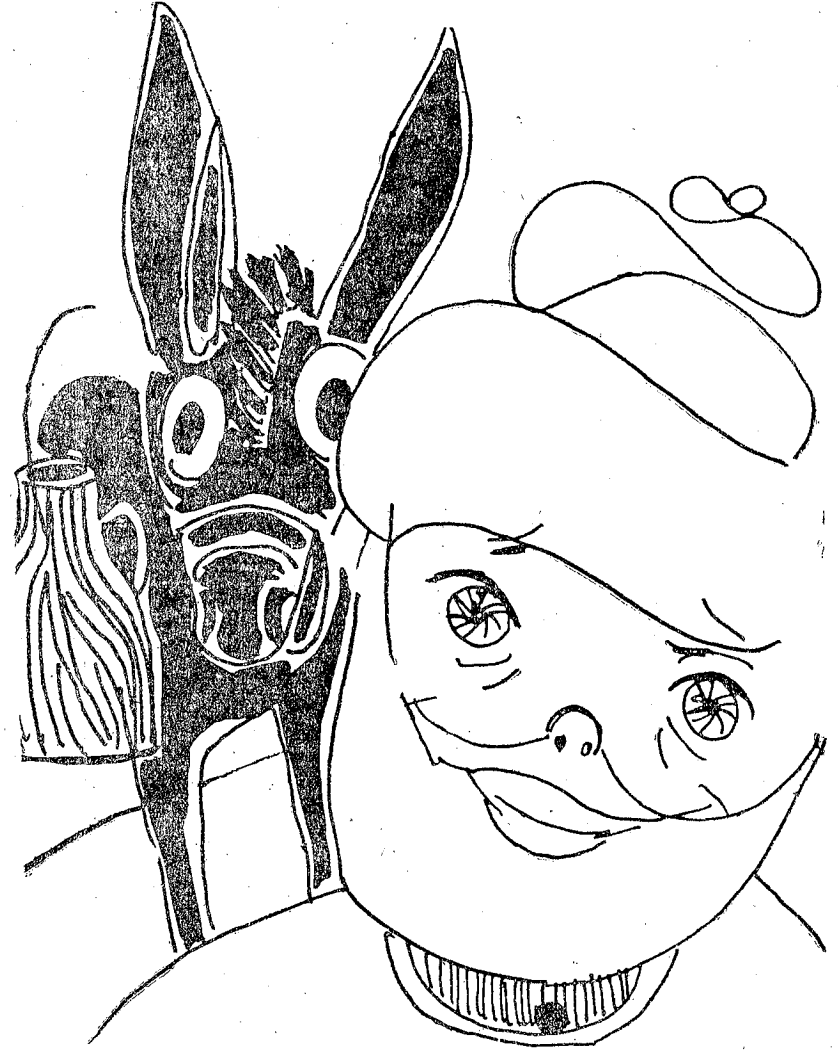
ALLAH VERSİNİ

Hoca bir gün evinin damında çalışıyormuş. Aşağıya bir dilenci gelmiş ve seslenerek Hoca'yı yanına çağırmış. Kim olduğunu, ne istediğini anlamayan Hoca, işini gücünü bırakarak adamın yanına inmiş. Adam, Hoca yanına gelince, «Allah rızası için bir sadaka!» demiş .Hoca dilencinin bu davranışına çok sinirlenmiş, bir ders vermek için. Adama «Yukarı gel!» demiş .Dilenci yukarı gelince de kulağına eğilip, «Allah versin.» diyerek başından savmış.

DAĞ ARDINDAKİ UMUT

Hoca bir gün eşeğini yitirmiş... Ararken hem sağa sola bakar, hem de türkü söylemiş. Görenler «Hocam, eşeği kaybolan türkü söylemez. Bu ne hal?» demişler. Hoca biraz düşünmüş ve :

«Eşeği her tarafta aradım bulamadım. Şimdi bütün umudum şu gördüğünüz dağın ardında. Orada da bulamazsam vay halime! Siz asıl o zaman duyun türküyü.» demiş.

HANGİMİZ SATACAK BU TURŞUYU?

Hoca, arada bir turşuculuk da yapar, mahalle mahalle, pazar pazar gezerek satarmış turşularını.

Bir gün yine turşu satarken yolda, huysuzluğu tutmuş eşeğin... Hoca ne zaman «Turşu! turşu!» diyecek olsa eşek de çirkin sesiyle anırmaya başlamış. Birkaç kez bu böyle yinelenmiş. Bağırmadığı için hiç turşu satamamış Hoca.

Bir kalabalık yere geldiklerinde Hoca bir daha «Turşu!» diye bağırarak olmuş, eşek yine bırakmamış. Bu duruma çok kızan Hoca eşeğe dönmüş:

«Yahu ne bağıırıyorsun, turşuyu sen mi satacaksın ben mi?»

EŞEĞE NİÇİN TERS BİNMiŞ?

Hoca bir gün eşeğine ters binmiş gidiyormuş. Yoldan geçenler merak edip sormuşlar:

«Hocam, neden eşeğe ters biniyorsun?»

Hoca şöyle cevap vermiş:

«Eşekle aynı yolda, aynı yönde gittiğimi görmemek için.»

HUYSUZ EŞEK

Hoca eşeğini satmak için pazara götürmüş. Görüp bakmak, işlerine gelirse almak için etrafına toplananlar olmuş. Bunlardan biri eşeğin kuyruğuna bakmak istemiş, çiftelyi yemiş. Bir başkası da dişlerine bakmak için ağzına elini uzatınca eşek bir güzel ısırmış adamı. Bu yüzden, kimse yaklaşmamış korkudan eşeğin yanına. «Hocam bu eşek çok huysuz, beş para etmez.» demiş müş-

terilerden biri. Hoca da, «Para etmeyeceğini ben de biliyorum .Şöyle bir pazara götürüyim de ne çektiğimi göresiniz dedim.» diye cevap vermiş.

ZİYAFET DEDİĞİN

Hoca'ya arkadaşları «Hep biz seni davet edecek değiliz ya, bir kez de sen bize ziyafet ver.» derler. Hoca, «Ben kıt kanat geçinen bir adamım, altından kalkamam bu ziyafetin.» dediyse de aldırış etmezler. Hoca da bakar ki olacak gibi değil «Buyurun gidelim.» der.

Eve geldiklerinde karısı Hoca'ya çıkarır: Bu kadar adamı ne diye çağırdın efendi, evde yiyecek ne var ki?» Hoca güler... «Sen üzölme karıcığım. Bana bir çorba tası ver, işi halletmesini bilirim.» der. Sonra da boş tası eline alarak misafirlerin yanına varıp şöyle konuşur:

«Arkadaşlar, kusura bakmayın. Evde ne odun var, ne yağ var, ne de pirinç... Şayet olsaydı çorbayı pişirip şu gördüğünüz tasla ortaya getirecektim.»

GEÇEN HAFTAKİ

Hoca hamama gitmiş .Üstü başı kirli, eski olduğu için kimse itibar etmemiş. Buna rağmen çıkarken hamamcıya bol para vermiş. Bu işe şaşırان hamamcı Hoca'yı kapıya kadar uğurlamış, «Yine buyur.» demiş.

Bir hafta sonra Hoca yine hamama gitmiş .Kendisini bir güzel yıkamışlar, keselemişler, kurulamışlar... Büyük bir ilgi ile ne gerekiyorsa yapmışlar. Hoca çıkarken ha-

mamcıya yine para vermiş .Ama önceki hafta verdiği yarısı bile değilmiş bu para. Hamamcı şaşkın şaşkın Hoca'nın yüzüne bakmaya başlamış, Hoca da hamamcının bu bakışları üstüne şunları söylemiş :

«Bu verdiğim para geçen haftaki yıkanmam içindir. Şimdikini sorarsan onu da geçen hafta vermiştim.»

BORÇ YÜZÜNDEN

Hoca'nın esnafın birine borcu vardır. Esnafıktan olacak, adam iki de bir de yolunu keser rezil edermiş Hoca'yı. Bir gün yine Hoca, alacaklısının kendisine doğru gelmekte olduğunu görmüş. Bu kez de Hoca sinirlenmiş adama... «Bana bak, benim sana kaç akçe borcum var?» diye seslenmiş. Alacaklı «Elli akçe...» demiş. İki eliyle adamın yakasına yapışan Hoca, «Yarın gel yirmi akçeni, öbür gün de yirmi beş akçeni vereyim. Hepsini eder kırk-beş akçe... Geriye beş akçe kalıyor .Behey utanmaz adam, beş akçe için neden bu kadar eziyet edip, eş dost içinde beni rezil ediyorsun?»

KURDUN KUYRUĞU KOPARSA...

Hoca'nın avcılığı da varmış. Bir gün arkadaşıyla birlikte avlanmağa gitmişler.

Bir kurt ininin önüne geldiklerinde arkadaşı merak edip içeri girmek istemiş. Hoca istemediyse de engel olamamış arkadaşına... Hoca dışarıda beklerken kocaman bir kurt gelivermiş. İçeriye girse arkadaşını paramparça

edecek. Kurt tam ine girecekken Hoca da kurdun kuyruğuna yapışmış. Kurt girmek ister, Hoca çeker... Bir çekişmedir başlamış... Kurt tepindikçe de ortalık toz duman içinde kalmış. Arkadaşı içerden «Hocam, nedir bu toz duman?» diye bağırınca Hoca fena halde kızmış... «Kurdun kuyruğu koparsa sen o zaman gör tozu dumanı.» demiş.

PAZARIN YOLU

Hoca bir gün tavuklarını satmak için pazara götürüyormuş. Pazara yaklaşınca acımış, hayvanları kafesten çıkarıp önüne katmış, öylece gitmek için... Kafesten kurtulan tavuklar nereye gideceklerini şaşırıp her biri bir tarafa kaçışmışlar. Bu duruma kızan Hoca eline bir değnek alarak tavukların arasındaki horozun üstüne yürümüş ve :

«Seni gidi kendini beğenmiş mahlûk seni!.. Her gece sabahın yaklaştığını biliyor, milleti yatağından kaldırıyorsun da; şurada pazarın yolunu bulamıyorsun.» diye çıkışmış.

PEŞİN PARA...

Hoca'nın borcu varmış birine. Adam yol, sokak; el alem demez önüne çıkıp rezil edermiş Hoca'yı. Bir gün yine kapısını çalmış .Hoca güler yüzle içeri almış adamı. Hal hatır sorduktan sonra sözü borca getirip «Gözün aydın komşu, borcumu ödeyeceğim.» demiş. Hem şaşırın hem de sevinen alacaklı «Ne zaman?» diye sormuş.

Hoca da «Diken ekdim dostum, diken!» diye cevap vermiş. Adamcağız bu diken sözü ile alacak arasındaki ilişkiyi kavrayamamış anlamadan ve hayretle bakmış Hoca'nın yüzüne. Ama oralı olmamış Hoca ve devam etmiş konuşmasına : «Dikenler büyüyecek, koyun sürüleri arasından geçerken yünleri takılıp birikecek. Bunları toplayıp iplik yapacağım. İplikler kumaş, kumaşlar elbise... Elbiseleri pazarda sattım mı tamamdır iş. Senin borcunu ödediğim gibi zengin bile olacağım.»

Adamcağız Hoca'nın anlattıklarına gülmeye başlamış «Olur mu böyle şey?» diye düşünerek. Hoca bu kaçırır mı fırsatı; yapıştırmış hemen lafını :

«Nasıl olsa işini bilirsin! Peşin parayı görünce gülmeye başladın...»

BEN ÖLDÜM...

Hoca odun kesmek için ormana gider... Bir ağaca çıkıp bindiği dalı kesmeye koyulur. Oradan geçenlerden biri şöyle seslenir Hoca'ya :

«Hocam bindiğin dalı kesiyorsun, düşeceksin.»

Yolcu yoluna devam edip gider, biraz sonra da Hoca repetaklak yerde bulur kendini. Akli başına gelince koşar adamın gittiği tarafa... Yakasına yapışır :

«Düşeceğimi bildin, düştüm... Çabuk öleceğim zamanı da şöyle.»

Adam bakar ki kurtuluş yok, şu yalanı uydurur :

«Eşeğinin üzerindeyken hayvan üç defa, arka arkaya «Zart, zart, zart!» ederse işte o zaman!»

Hoca bunu kafasının bir köşesine koyar, unutmaz.

Neden sonra bir gün pazara giderken Hoca'nın eşiği adamın dediği gibi zartlamaya başlar. Bunun üzerine «Ben öldüm!» diyen Hoca eşekten iner ve boylu boyunca uzanır.

Bu durumda gerçekten öldü sanırlar Hoca'yı. Ta-buta koyup mezarlığa doğru yola çıkarlar. Giderlerken bir, iki yol ağzı çıkar karşılına... «Hangisinden gidelim?» diye bir tartışma başlar. Ortalığın kızıştığını sezen Hoca tabuttan başını çıkarır ve eliyle işaret ederek :

«Ben sağlığımda şu yoldan giderdim...» diye seslenir.

AĞAÇTAN ÖTEYE YOL GİDER...

Mahallenin çocukları Hoca'nın kırmızı papuçlarına göz dikmişler. Bir oyun yapıp Hoca'ya takılmak ve papuçlarını saklamak istemişler... Hoca da durumu anlamış.

Bir gün bir yerdeki ağaca çıkıp çıkamayacağını sormuşlar Hoca'ya. Bu konuda aralarında iddiaya girişmişler. Hoca da papuçlarını beline sokup, ağaca tırmanmaya başlamış. Çocuklar hep bir ağızdan :

«Hoca, ağacın başında papuçlarını ne yapacaksın? Nasıl olsa ineceksin, aşağıda bıraksana!» diye seslenmişler. Hoca da çıktığı daldan alaylı bir sesle şöyle konuşmuş :

«Belki ağaçtan öteye yol gider, hiç inmeden yoluma devam ederim. Papuçlarımı bu yüzden yanıma aldım.»

BİZİM TEKİR NEREDE?

Hoca'nın canı bir gün etlice bir yahni ister. Kasaba gidip iki kilo et alır ve eve gönderir.

Hoca'nın karısı yahniiyi pişirirken komşuları çıkagelir. Gözü gönlü tok, eli açık olan kadıncağız komşularına

yahni ikram eder. Yemeğin tamamını yer - içer öyle evlerine dönerler.

Bütün gün, yahni özlemiyle akşamı zor eden Hoca evine döner. İştahla oturur sofraya. Biraz sonra karısı önüne bir tabak bulgur aşıyla bir kaşık koymaz mı? Hoca hiddetlenerek sorar ne olup bittiğini...

«Efendi,» der karısı, «eti bizim tekir yedi.»

Bu sözü duyan Hoca sinirlenerek eline bir sopa alır ve Tekir'i aramaya koyulur. Bir süre sonra Tekir görünür, bir deri bir kemik... Yürüyecek gücü yok, iskelet gibi...- Hoca şaşkın şaşkın : «Hatun, yahnilik eti şu bizim Tekir mi yedi?» diye sorar. Karısı da, «Evet Efendi, o hınzır yedi.» diye cevap verir.

Bunun üzerine Hoca, alır eline el terazisini ve tartar Tekir kediye... Tam iki kilo çeker Tekir. Bunun üzerine karısına şöyle çıkarır Hoca :

«Hatun! Şu gördüğün bizim Tekir tam iki kilo geldi. Öyleyse, yahnilik et nerede? Şayet et bu ise, bizim Tekir nerede?»

FİNCANCI KATIRLARI...

Hoca'nın canı kasabanın mezarlığını gezip dolaşmak istemiş. Akşam üstü, hava da biraz karanlıkça olacak ki ayağı takılmış ve bir çukura yuvarlanıvermiş .Kendi kendine «Böyle mi yatılır mezarda? Cennet, Cehennem...» diye düşünürken mezarlığın yanındaki yoldan çingirak sesleri gelmeye başlamış... «Ne ola acep?» diye kafasını kaldırıp bakmış ki fincancı katırları ...

Tam o anda bir çukurluktan uzanan bir insan başı yetivermiş hayvanların ürkmesi için. Katırlar sağa sola

dağılmış, yükleri de zarar görmüş. Katircılar da Hoca'yı bir güzel dövmüşler.

Yüzü gözü kan içinde evine döner Hoca. Karısı, «Efendi bu halin ne? Nereden geliyorsun böyle?» diye sorar. Hoca da «Öte dünyadan.» der. Karısı Hoca'nın şakacılığını bildiği için şöyle bir soru daha sorar:

«Öte dünyada ne var ne yok?»

Hoca kederli kederli şöyle cevap verir :

«Fincancı katırlarını ürkütmezsen kötü bir şey yok!...»

HALDEN BİLMEK...

Hoca bir gün evinin damında çalışıyormuş. Başı dönmüş olacak ki kendini yerde bulmuş. Başına birikenler ayrılırken şöyle sorular sormuşlar :

«Hocam, nasıl düştün?»

«Bir yerine bir şey oldu mu?»

«Niye dikkat etmezsin?»

Bu sözlerden sıkılan Hoca da şu karşılığı vermiş :

«Ne desem boş. İçinizde daha önce damdan düşen varsa, halden bilir.»

KENDİ KULAĞINI ISIRIRKEN...

Kadılığı sırasında Hoca'nın yanına bir davacı gelir ve birinin kulağını ısırıldığını, bu adamın cezalandırılmasını ister.

Biraz sonra da davalı içeri alınır. Davacının ileri sürdüğü suçlu işleyip işlemediği sorulur. Adam da suçunu

inkâr ederek, «Kendi kulağını kendisi ısırıldı, benim bir suçum yok.» der.

Hoca bir düşünür, iki düşünürse de sonuca ulaşamaz. Duruşmayı öğleden sonraya erteler. Dinlenme sırasında «Acaba bir insan kendi kulağını ısırabilir mi?» diye düşünürken denemek gelir aklına... Uğraşırken de secdirden düşer ve başı yanılır.

Öğleden sonra duruşma başlayınca davacı :

«Nasıl olur? İnsan hiç kendi kulağını ısırabilir mi?» diye karşı çıkar davalının savunmasına. En sonunda Hoca yargısını açıklar :

«İnsan kendi kulağını ısırır!... Isırırken başı bile yanabilir.»

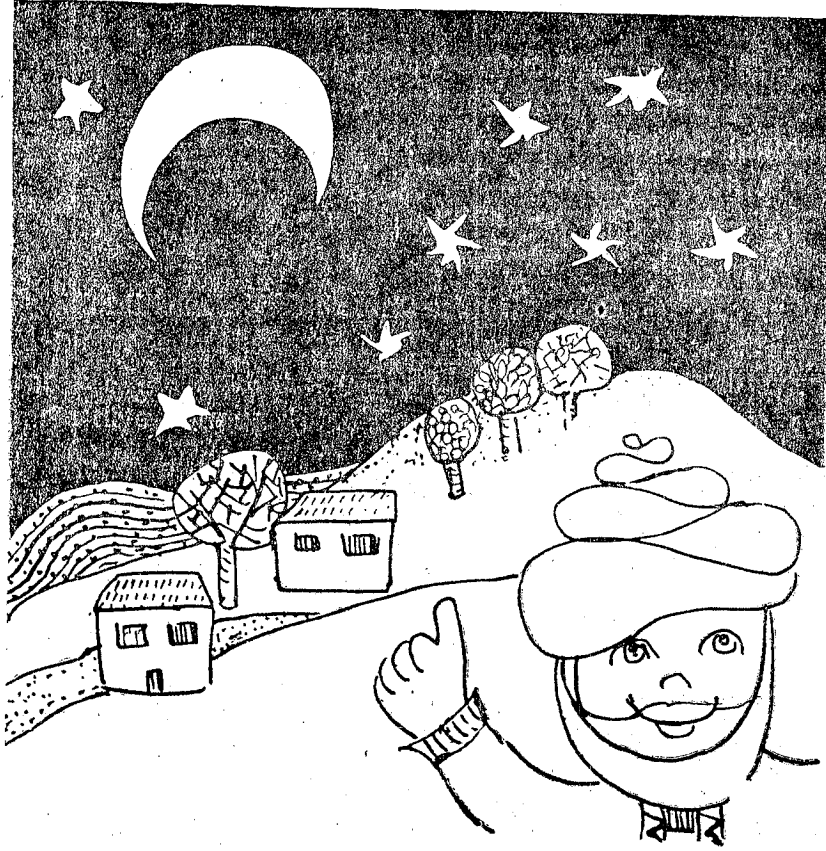
ERKEK SÖZÜ

Komşularından biri Hoca'ya yaşını sormuş. O da «Kırk yaşımdayım.» cevabını vermiş.

Uzun yıllar sonra aynı adam tekrar sormuş Hoca'dan kaç yaşında olduğunu... Hoca bu kez de «Kırk yaşımdayım.» diye karşılık vermiş. Bu cevaba dayanamayan komşusu «Hocam, bu nasıl iş? Yıllar önce de sormuştum... Yaşın o zaman kırktı. Şimdi de kırk olur mu?»

Hoca gayet ciddi olarak şu karşılığı vermiş:

«Ben erkek adamım, sözümünden dönmem. Erkek sözü tek olur.»

ESKİ AYLAR

Şakacının biri bir gün Hoca'ya takılır :

«Hocam eskiyen ayları ne yaparlar?»

Hoca biraz düşünür, gülümser ve şöyle cevap verir :

«Bunu bilmeyecek ne var? Kırpıp kırpıp yıldız yaparlar.»

BİLENLER BİLMEYENLERE...

Hoca bir gün vaaz vermek için kürsüye çıkmış. Camidekilere seslenerek :

«Ey cemaat, sizlere ne söyleyeceğimi biliyor musunuz?» der.

Camidekiler hep bir ağızdan şöyle cevap verirler :

«Bilmiyoruz!»

Hoca bunun üzerine :

«Madem ki bilmiyorsunuz, öyleyse ben ne söyleyeyim size.» diye seslenir.

Bir hafta sonra Hoca kürsüden aynı soruyu tekrar sorar. Camidekiler de:

«Biliyoruz!» diye cevaplarlar Hoca'nın sorusunu.

Bunu duyan Hoca, «Madem biliyorsunuz, o zaman benim tekrar etmeme hiç gerek yok.» der ve kürsüden inip gider.

Hoca'nın bu söz ve davranışları karşısında cemaat şöyle bir karar alır... Bir daha soracak olursa bir kısmı «Biliyoruz.» diyecek; bir kısmı da «Bilmiyoruz.» diyecekmiş. Hoca gerçekten bir süre sonra yine, «Bugün size söyleyeceğimi biliyor musunuz?» diye sorar. Camidekilerden bir kısmı, «Biliyoruz.» derken bir kısmı da «Bilmiyoruz.» diye cevap verirler. Bu sözlerden sonra Hoca şöyle konuşur:

«Madem ki içinizde bilenler de var... Öyleyse bilenler bilmeyenlere anlatsın!...»

KUYUDAKİ AY...

Bir yaz gününün gecesinde sıcağın bunalır Hoca. Çıkar bahçedeki kuyunun başına gelir. «Bir su içeyim de serinleyeyim.» diye eğilir kuyunun üzerine. Bu sırada gökteki ayın gölgesi kuyudaki suya vurmuş, ısıllı parlamakta. «Yahu,» demiş, «Ay kuyuya düşmüş, kovayı sallandırırım da çıkarayım.» Sallandırmış ipi ve ayın ışıltısı-

na doğru göndermiş kovayı. Hızla mı çekmiş nedir, arkasının üstüne düşmüş Hoca... Bir de başını kaldırmış ki ay gökyüzünde. «Oh,» demiş Hoca «Sırt üstü düştüm ama, kuyudaki ayı da çıkardım.»

BİZE DE UĞRARSA...

Hoca'nın karısı gün boyu gezer, bir türlü evinde oturamazmış. Bu durumu sezen komşu kadınlar dayanamayıp Hoca'ya :

«Sizin hanım ne çok gezer oldu... Bir türlü evde bulamıyoruz. Söyleyin, biraz da evinde otursun.» demişler.

Hoca da gülererek şöyle cevap vermiş :

«Eğer bir gün bize de uğrarsa kendisine söylerim.»

TOKAT DAVASI...

Hoca kendi halinde yolda giderken biri gelip arkasından güzelce bir tokat indirmiş ensesine. Hiç tanımadığı bu adamın yakasına yapışmış Hoca, doğruca kadiya götürmüştü.

Kadı Hoca'nın şikâyetini, adamın savunmasını dinlemiş. Suçlu olan adam tanıdığı olduğu için kadı Hoca'ya barışma teklif etmiş. Hoca kabul etmemiş bu teklifi, adamın cezalandırılmasını istemiş. Israr karşısında kadı, «Bir tokatın cezası beş akçedir, koş al gel de Hoca'ya ver.» demiş. Bunu söylerken de belli etmeden göz etmiş adama.

Adam çıkıp gitmiş ve bir daha geri dönmemiş. Hoca

anlamış kadının adamı kayırdığını... Tutmuş, kadının ensesine okkalı bir tokat indirmiş. Ve şöyle demiş :

«Benim şimdi acele bir işim var. Adam gelince beş akçeyi al, senin olsun.»

YOKSULUN MALI

Hoca'yı bir gün ziyafete davet etmişler. Sofra kurulmuş, yemekler gelmiş... Hoca sakız çiğniyormuş. Hemen çıkarmış ve yuvarladıktan sonra burnunun ucuna yapıştırıvermiş.

Sofradakiler bu işe şaşırıp kalmışlar ve Hoca'nın yüzüne acı acı bakmaya başlamışlar.

Hoca dayanamamış ve :

«Ne bakıyorsunuz? Yoksulun malı gözünün önünde gerek!» demiş.

AĞZIM YIRTIŁACAKTI

Bir gün Hoca'yı bir toplantıya çağırırlar. Hoca da gider o turur baş köşeye.

Adamlar öyle gereksiz konuşmaya başlarlar ki Hoca da dayanamayıp esner durur.

Toplantının sonunda herkes evine giderken sorarlar Hoca'ya :

«Hocam hiç konuşmadın ,ağzını bile açmadın...»

Hoca bu söze şu karşılığı verir:

«Nasıl açmadım ağzımı? Esnerken öyle açtım ki neredeyse ağzım yırtılacaktı.»

BİRAZ DA KATRAN...

Köylünün birinin keçisi uyuz olur. Kime sordu, kime baş vurduysa katran sürmesini tavsiye ederler. Fakat adam bunların tavsiyelerine kulak asmadan Hoca'ya gider, «Hocam, senin nefesinin her derde derman olduğunu söylüyorlar. Bu hayvana da bir okusana...» der.

Hoca da adamın gönlünü alıp sırtını sıvazlayarak şu cevabı verir:

«Pekâlâ, okumasına okurum... Ama sen benim nefesime biraz katran eklemeyi de unutma sakın!»

TİLKİNİN BAŞINA GELENLER

Hoca ramazan ayında vaaz vermek için hangi köye gittiyse geri çevrilmiş. Hoca'nın yüzüne bile bakmamış kimse.

Aç susuz, yorgun argın dolaşırken bir başka köye daha uğramış Hoca. Bakmış ki köy meydanında büyük bir kalabalık var. Köylüler Hoca'yı görünce, «Aman Hoca efendi bir derdimiz var, şunu hallediver.» demişler.

Kalabalığın orta yerine gelen Hoca köylülerin bir tilkiyi bağlamış olduklarını görür. Meğer bu tilki köylülerin bağlarına zarar verir, kümes hayvanlarını boğazlamış. O gün bir rastlantı sonucu yakalamışlar, ama nasıl cezalandıracaklarını bir türlü kararlaştıramıyorlarmış. Hoca'dan istedikleri de cezalandırma işinde kendilerine yardımcı olmasıymış...

Hoca tilkiyi almış, başına kavuğunu, sırtına cübbesini geçirerek salıvermiş. Köylüler şaşırıp, «Hoca efendi bu nasıl ceza?» diye sorduklarında şu karşılığı vermiş :

«Bu tilki, bu kıyafetle her gittiği yerden kovulur. Bir lokma yiyecek bile bulamaz, açlıktan ölür.»

BİR DE BENDEN SORUN

Hoca'nın karısı ölür. İmam cenaze kapıdan çıkar-ken, «Merhumeyi nasıl bilirsiniz?» diye sorar. Kapı önün-de birikmiş olan komşular hep bir ağızdan, «İyi biliriz, iyi biliriz!» diye bağırırlar.

Bu sırada Hoca, imamın yanına yaklaşip kulağına usulca şunları söyler :

«Karımın iyi olup olmadığını komşular nereden bilir? Niçin benden sormuyorsun? Hele bir de benden sor ki ce-vabını vereyim...»

BILDİRCINLAR GİDİNCE

Hoca bir gün birkaç bildircin yakalamış. Güzelce te-mizleyip; yağını, tuzunu, biberini de kattıktan sonra ten-cereye koyup ateşin üzerine oturtmuş. Sonra da yakın arkadaşlarına gidip bildircin yemeğe davet etmiş.

Bu hazırlığı uzaktan izleyen şakacı bir tanıdığı Hoca evden çıkar çıkmaz içeri girip tenceredeki bildircinleri alıp yerine canlılarını koymuş.

Eve dönen Hoca, tencerenin kapağını açınca uçup gitmiş bildircinler. Bir süre, sakalını karıştırıp düşünmeye

koyulmuş Hoca. Durumu kavramış ve hemen ellerini açarak şöyle demiş :

«Tanrım, farzedelim ki bildircinlere yeniden hayat verdin, onları kurtardın... Peki benim yağım, tuzum, bi-berim, ateşim ne olacak?»

AKLIN VARSA...

Hoca ara sıra koruluğa gider çalı toplar getirirmiş. Pırnal çalıları daha çabuk tuttuğu için karısı bunlardan başkasını istemezmiş.

Hoca eşeğini almış ve karısının istediği çalı - çırpıyı toplamaya gitmiş. Yeteri kadar topladıktan sonra eşeğe yükleyip evinin yolunu tutmuş.

Yolda giderken karısının sözlerini anımsayan Hoca bu çalıların gerçekten iyi tutuşup tutuşmadığını anlamak için demetlerden birinin ucuna biraz ateş göstermiş. Çalı-lar birden yanmaya başlayınca eşek can acısıyla dört nala koşmaya başlamış. Bunu gören Hoca eşeğin ardın-dan, «Aklın varsa,» diye bağırarak, «doğru göle gider, ken-dini suya atarsın...»

DIŞI MI, EREKEK Mİ?

Hoca'ya biri şöyle bir soru sormuş :

«Nuh Peygamberin gemisine zeytin getiren güvercin dişi miydi, yoksa erkek miydi?»

Hoca'nın karşılığı şu olmuş :

«Mutlaka erkekti ...Çünkü dişi olsaydı, çenesini uzun süre kapalı tutamaz, böylece de zeytini getiremezdi.»

BANA MI, EŞEĞE Mİ?

Komşularından birinin bir işi çıkar, Hoca'ya gelir eşeğini bir günlüğüne istemeye. Hoca, «Eşek burda değil, değirmene buğday gönderdim.» der. Komşu tam geri dönüp gidecekken ahırdan anırmaya başlar eşek. Adam gü-

cenir, «Hani evde değildi eşek? Bak sesi geliyor ahırdan.» der. Hoca şöyle bir sakalını sıvazlayarak şu cevabı verir: «Şu ak sakalımla bana inanmıyorsun da, tutup bir eşeğin sözünü inanıyorsun ha! Ayıp doğrusu.»

GÖRECEĞİ GELMİŞ...

Bir yaz günü Hoca evinin penceresinden etrafı seyreder, yoldan gelip geçenleri izlermiş... Yoldan bir arabanın geçtiğini, Sivrihisar'a doğru gittiğini görmüş. Hemen yola inmiş ve don gömlek atlamış arabaya.

Sivrihisar'a gelince, çok sevdikleri için etrafına toplanırlar Hoca'nın. Ama onu böyle yarı çıplak görünce, «Hoca, niçin böyle geldin?» diye sormaktan kendilerini alamazlar.

Hoca hemen şöyle seslenir Sivrihisarlılara :

«Sizleri o kadar göreceğim geldi ki, arabayı görür görmez giyinmeye zaman bulamadım ve doğru buraya geldim.»

ÖLÜMDEN SONRASI İÇİN

Hocamız çoluk çocuğuna şöyle bir vasiyette bulunur:

«Ben öldüğüm zaman, yeni bir mezar kazdırmayın, eski bir mezara koyun.»

Bunun sebebini sordukları zaman da şu karşılığı verir:

«Neden olacak, sorgu melekleri geldiğinde 'Benim sorgum tamam... Görüyorsunuz ki mezarım bile eskidi.' diyebileyim.»

NE UYKUSUZ, NE SUSUZ!

Hoca'nın bir köye yolu düşer. Kime gitsin? Varıp imanın kapısını çalar. Adam Hoca'yı içeri alır. Az sonra da; «Uykusuz musun, susuz musun?» diye sorar. Ve bir türlü yemekten, yiyecekten söz açmaz.

Bunun üzerine Hoca şu karşılığı verir bu cimri adama :

«Buraya gelmeden önce, bir pınar başında rahat bir uyku uyumuştum.»

KENDİ BULUŞU..

Beş altı yaşlarında bir oğlu varmış Hoca'nın. Hoca yanına alıp çarşı - pazar gezdirmiş çocuğu. Bir gün Hoca'nın dostlarından biri bir patlıcan göstererek, «Bu nedir?» diye sormuş. Çocuk da hemen, «Gözü açılmadık sıgırcık yavrusu...» cevabını vermiş.

Bu konuşmaları dinleyen Hoca göğsünü kabartarak şunları söylemiş :

«Valahi dostlar, ben söylemedim. Oğlan akıllıdır; kendi buluşu...»

«EYÜP»TEN, «İP»E...

Hoca bir gün vaaz verirken camidekilere şaka olsun diye şöyle seslenir:

«Size bir öğüdüm var... Oğlunuz olursa adını sakın «Eyüp» koymayın. Sonra herkesin dilinde çokça söylene söylene «İp» olur.»

PARAYI VEREN DÜDÜĞÜ ÇALAR

Hoca pazara gidiyormuş, mahallenin çocukları başına üşüşmüşler. Hep bir ağızdan, «Hoca, bana bir düdük al.» demeye başlamışlar. Hoca gönülleri hoş olsun diye hepsine de «Olur, olur...» demiş. İçlerinden biri de çıkarmış Hoca'ya para vermiş, «Bununla bana bir düdük al...» diye. Hoca, ona da «Olur, alırım...» diye karşılık vermiş.

Akşam üstü pazardan dönerken çocuklar tekrar ba-

şına üşüşmüşler Hoca'nın. Hoca önce, para veren çocuğa koynundan bir düdük çıkarıp vermiş. Öteki çocuklar hep bir ağızdan «Hani bizimki, hani bizimki?» diye sorunca Hoca onlara şu cevabı vermiş : «Parayı veren, düdüğü çalar.»

SİZ ONU BUZAĞIYKEN GÖRMELİYDİNİZ

Hoca'yı bir gün cirit oynamaya çağırırlar. Bu daveti kabul eden Hoca, bir öküzün sırtına binerek oyun alanına gelir. Onu bu durumda gören herkes kahkahayı basar ve şu soruyu sorarlar :

«Hocam, hiç cirit oynamaya öküzle gelinir mi?»

Hoca başı ile evetleyerek şöyle cevap verir :

«Ah siz bunu buzağıyken görmeliydiniz .Öyle koşardı ki, ardından at bile yetişemezdi.»

BUNUN SESİ YARIN ÇIKAR

Hoca bir gece çömeziyle evine giderken bir dükkânın önünde iki hırsız görürler. Adamlar ellerinde bir törpü dükkânın kilidini kesmeye uğraşmaktadırlar. Hoca ile çömezi arasında şu konuşma geçer:

«Hocam, bunlar ne yapıyorlar?»

«Kemence çalışıyorlar.»

«Peki, niye ses çıkıyor?»

«Bunun sesi yarın çıkar evlât!»

BAKALIM NEREYE KADAR GİDECEK?

Hoca bir gün minarede ezan okuduktan sonra aşağı inmiş ve koşmaya başlamış. Hem koşar hem de çok yüksek sesle ezan okumaya devam edermiş...

Görenler, «Hoca, niçin hem ezan okuyor hem de koşuyorsun?» diye sormuşlar.

Hoca'nın karşılığı şu olmuş :

«Bakalım, sesim nereye kadar gidecek diye, dinlemeye koşuyorum.»

BİR DİRHEM BAL İÇİN...

Adamın biri Hoca'ya keçiboynuzu ikram etmiş. Hoca, «Sağolasın!» diyerek kabul etmemiş bu ikramı. Adam nedenini sorunca da şu sözü söylemiş :

«Bir dirhem bal için bir çeki odun çığneyemem doğrusu.»

MERDİVENSİZ ÇIKMAK VAR MIYDI?

Hoca ile mahallenin çocukları anlaşırılar. Çocuklar Hoca'ya yarımşar akçe verecekler, Hoca da onları yüksekçe bir ağaca çıkaracaktır. Hepsi paraları sayarlar Hoca'nın avucuna.

Paraları toplayan Hoca bir merdiven getirmelerini söyler. Çocuklar, «Konuşmamızda merdiven yoktu!» diye söylenince şu karşılığı verir :

«Konuşmamızda merdivensiz çıkmak var mıydı?»

ŞALGAMI OYMUŞLAR, İÇİNE HAVUÇ KOYMUŞLAR...

Bir gün adamın biri avcuna bir yumurta saklayarak Hoca'ya şöyle bir soru sorar :

«Şu avcumdakini bilersen sana bir kayganalık veririm.»

Hoca işi şakaya getirmek için, «Hele biraz şeklini tarif et bakalım?» der. Adam da, «Dışı beyaz, içi sarıdır.» diye ipucu verir.

Bunun üzerine Hoca, «Anladım.» der; «Şalgamı oymuşlar, içine havuç koymuşlar.»

KÖR DÖĞÜSÜ

Hoca bir gün şakacılığı üzerindeyken bir yerde oturan gözleri görmez kimselerin karşısına geçer ve keseyle parayı sallayarak şakırdatır. Körlere de «Alın şu paraları da bol bol paylaşın.» der. Sonra da bir köşeye çekilip onları seyretmeye başlar.

Körler derhal aralarında, «Sana verdi, bana verdi, yok bana verdi, hakkımı isterim...» diye tartışırken birbirlerine girerler. Sopalarıyla, başlarlar kavga etmeye. Uzaktan bunları seyreden Hoca şöyle konuşur:

«İşte kör döğüşü buna derler.»

BİZİM EVE

Bir gün komşusu ölür Hoca'nın. Hoca da kalkar gider ölü evine. Gider ki yakınları, eşi dostu ağlaşmaktadır :

«Ah, bizi bıraktın gidiyorsun... Hem de odsuz ocaksız karanlık bir yere...»

Bu sözleri iyice dinleyen Hoca evine döner. Üzüntülü ve tasalıdır. Şöyle seslenir karısına :

«Hanım, hanım! Söylenenlere bakılırsa komşu rahmetli bizim eve geleceğe benzer.»

İNANMIYORSANIZ ÖLÇÜN

Bir gün komşuları şöyle bir soru sorarlar Hoca'ya :

«Sen bilgili adamsın. Söyle bakalım bu dünyanın tam orta yeri neresidir?»

Hoca ne desin böylesi soruya :

«Benim durduğum yer.» diye karşılık verir.

Adamlar gülüşerek, «Aman Hoca bu ne biçim söz?...» derler.

Hiç istifini bozmayan Hoca şöyle bağlar işi :

«İnanmıyorsanız gidin ölçün.»

SİZ YANIBAŞINIZDAKİNİ...

Hoca bir köye gitmiş ramazanın birinde. Bütün görevlerini yapar, vaazlarda camiye gelenleri türlü konularda konuşmalar yaparak aydınlatırmış. Ama köylüler Hoca ile ilgilenmezler, ne yiyip içtiğini, bir ihtiyacı olup olmadığını sormazlarmış.

Bir gün yine bir konuşmasında İsa peygamberden ve onun gökyüzünün dokuzuncu katında bulunduğundan söz etmiş. Cemaat dağılırken biri yanına yaklaşmış Hoca'nın. «Hocam,» demiş; «sormak ayıp olmasın ama, bu İsa peygamber dokuzuncu kat gökte ne yer ne içer?»

Şu cevabı yapıştırmış Hoca:

«Behey adam! Siz yanibaşınızdaki Hoca'nın ne yiyip içtiğini merak etmezsiniz de, tutar dokuzuncu kat gökteki İsa'yı düşünürsünüz. Siz önce beni düşünün onun işi kolay.»

ÇEKİRDEKLERİ DE...

Hoca hurma yerken çekirdeklerini çıkarmıyormuş.

Karısı :

«Efendi hurmayı çekirdeklerini çıkarmadan, öyle mi yiyorsun?» diye sorar.

Hoca şu karşılığı verir karısına :

«Elbette! Aldığım zaman hurmacı çekirdekleri de tarttı yal!».

YAĞMURDAN KAÇMIYORMUŞ...

Bir gün, bardaktan boşanırcasına yağmur yağarken, Hoca da evinin penceresi önünde oturarak sokağı seyrediyormuş. Bir ara tanıdıklarından birini, cübbesinin eteklerini toplamış koşarak evine giderken görmüş ve pencereyi açarak şöyle seslenmiş:

«İnan ki bu yaptığın çok ayıptır... Senin gibi akıllı başında olgun bir adam hiç tanrının rahmetinden kaçarmı?»

Hiç sesini çıkarmaz adam. Ama içinden de Hoca'nın sözüne hak verir ve yavaş yavaş yürümeye başlar. Ama bu kez de tepeden tırnağa sırlıklam olarak evine gelir. Hoca'nın oyununa geldiğini anlar.

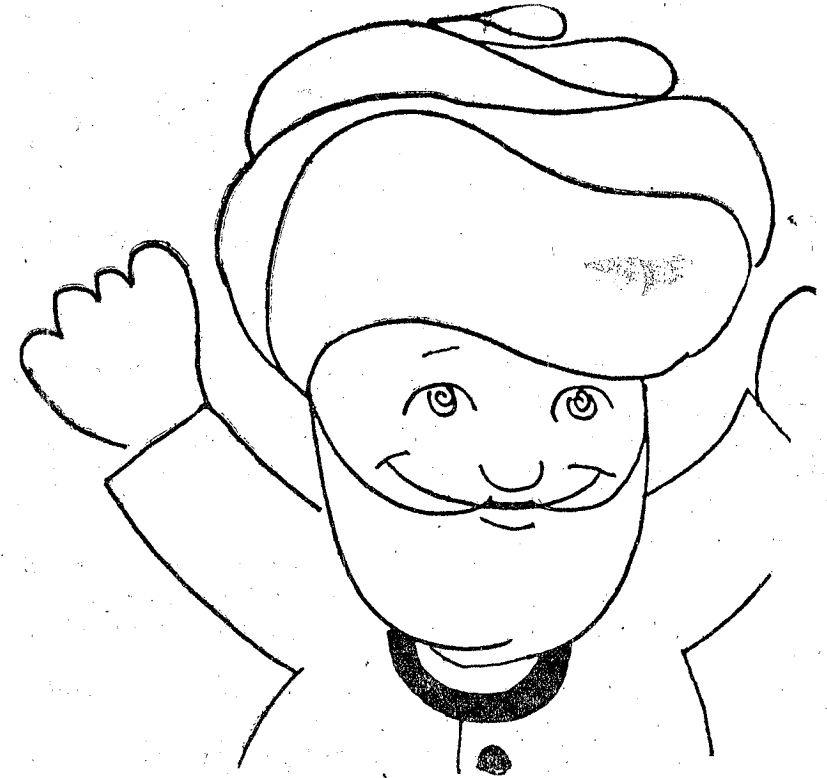
Raslantı bu ya, başka bir gün de Hoca, yolda yağmura tutulmuş, hem de bir süre önce yağmur altında ısı-

lanmasına sebep olduğu tanıdığının evi önünde... Adam da pencereden bakarmış... Görünce Hoca'yı «Tamam,» demiş içinden «ettiğini etmenin tam sırası.» Açmış pencereyi ve şöyle seslenmiş Hoca'ya:

«Hocam, Hocam; Tanrının rahmetinden niçin kaçırıyorsun? Ayıp değil mi senin gibi birine?»

Hiç oralı olmamış bizim Hoca, sürdürmüş koşusunu. Bir yandan da kafasını çevirerek şu karşılığı vermiş:

«Hay anlayışsız adam, hay! Ben rahmetten kaçmıyorum. Yere düşen rahmeti çiğnememek için koşuyorum.»

KÜÇÜK SÖZLÜK

- Akçe** : Eskiden kullanılan gümüş para birimi.
Akşehir : Nasreddin Hoca'nın yaşadığı ve bugün mezarının bulunduğu Konya'ya bağlı ilçe.
Arşın : Eskiden kullanılan 68 cm. lik uzunluk ölçüsü.
Boşboğaz : Gereksiz ve boş yere konuşan geveze kimse.
Buzağı : Henüz süttten kesilmemiş sığır yavrusu.
Cemaat : Bir yere toplanmış olan insanlar. Genellikle cami-de toplananlar için kullanılır.
Cönk : Uzunlamasına açılan ve içinde türlü konularda yazılar bulunan defter. Genellikle sahibinin meslek ve merakı ile ilgili yazıları ihtiva eder.
Çaylak : Yırtıcı kuşlardan biri.
Çeki : Odun, kireç gibi maddelerin tartımında kullanılan 250 kg. ağırlık ölçüsü.
Çömez : Eskiden medrese hocalarının ve tanınmış bilginlerin yanlarında gezdirdikleri, yetişmeleriyle yakından ilgilendikleri yardımcı öğrenci...
Çömlek : Pişirilmiş çamurdan yapılma kab.
Derviş : Tarikatlardan birine mensup kimse anlamına geldiği gibi; alçak gönüllü, hoş görülü kimse anlamına da gelir.
Dirhem : Eskiden kullanılan ve aşağı yukarı 3 gr. lık ağırlık ölçüsü.
Farz : İslâm dininde, yapılması zorunlu olan Tanrı buyruğu.
İlâm : Mahkemelerden verilen karar belgesi.
Kadı : Eski mahkemelerde bugünkü yargıçların görevini yapan kimse.

Kaftan : Eskiden kullanılan beli dar, ipekli, uzun ve hafif üstlük...

Kavuk : Erkeklerin kullandıkları eski bir başlık.

Kaygana : Yumurta ve undan yapılan bir tür yemek. Şeker ya da bal katılarak tatlısı da yapılır.

Lâtife : Güldürmek için söylenen söz; şaka...

Mızrap : Telli çalgılarda tellerden ses çıkarmak için kullanılan araç.

Muzip : Başkalarıyla eğlenen, şakacı, takılan kimse.

Pırnal çalısı : Çabuk yanan, meşe çalısı.

Semer : At, eşek gibi hayvanların sırtına vurulan sırtlık.

Sivrihisar : Bugün Eskişehir iline bağlı ilçe - Nasreddin Hoca'nın buralı olduğu söylenir.

Sünnet : İslâm dininde Peygamber'in çeşitli konularda gösterdiği davranış ya da söylediği sözler...

Salgam : Turpgillerden, kökü tatlı bir bitki.

Şerefe : Minarenin ezan okunan yeri.

Telkin : İslâm dininde ölü gömülürken yapılan dua töreni.

Tellal : Her hangi bir şeyi halka duyurmak için yüksek sesle bağırان kimse.

Temcit : Sabaha karşı minareden okunan dua.

Vaaz : Camilerde yapılan, dini konuda aydınlatıcı konuşma..

Yar : Su aşındırmasıyla oluşmuş uçurum.

Yular : Hayvanların boynuna takılan ip.

Zerdali : Etli, tatlı, sarı ya da açık turuncu renkte; tek ve acı çekirdekli meyve; bu meyvenin ağacı.

1. Pertev Naili BORATAV, 100 SORUDA TÜRK HALK EDEBİYATI, İstanbul, 1969
 2. Enver Naci GÖKŞEN, Hoca'dan Fıkralar, İstanbul, 1977
 3. Abdalbaki GÖLPINARLI, Nasreddin Hoca, İstanbul, 1961
 4. Eflâtun Cem GÜNEY, Nasreddin Hoca Fıkraları, İstanbul, 1962
 5. Samim KOCAGÖZ, Nasrettin Hoca, İstanbul, 1972
 6. Ahmet KÖKLÜGİLLER, Nasrettin Hoca,, İstanbul, 1977
 7. Köprülüzâde Mehmed Fuad, Nasreddin Hoca (Manzum), İstanbul, 1918 (Eski türkçe.)
 8. Ahmet Kutsi TECER, Nasreddin Hoca (İslâm Ansiklopedisi), İstanbul, 1960
 9. Erdoğan TOKMAKÇIOĞLU, Bütün Yönleriyle Nasrettin Hoca, İstanbul, 1971
 10. M. Şakir ÜLKÜTAŞIR — Cahit ÖZTELLİ, Nasreddin Hoca, Ankara, 1964
 11. Ahmet Halit YAŞAROĞLU, Nasreddin Hoca Fıkraları (Nasreddin Hoca/Merhumun 220 Fıkrası), İstanbul, 1961
- TÜRK Edebiyatı Araştırmaları